

Az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó Irányelvei

2011. évi kiadás

Tartalomjegyzék

NYILATKOZAT NEMZETKÖZI BERUHÁZÁSOKRÓL ÉS MULTINACIONÁLIS VÁLLALKOZÁSOKRÓL	3
---	---

I. rész

Az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó Irányelvei

Bevezetés.....	6
I. Fogalmak és alapelvek.....	9
II. Általános Elvek.....	11
III. Közzététel.....	17
IV. Emberi jogok.....	20
V. Foglalkoztatás és a szociális partnerekhez fűződő kapcsolatok.....	24
VI. Környezetvédelem	29
VII. A megvesztegetés és a korrupció elleni küzdelem	33
VIII. Fogyasztói érdekek.....	36
IX. Tudomány és technológia	40
X. Verseny.....	42
XI. Adózás.....	45

II. rész

Alkalmazási eljárások az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó Irányelveihez

Az OECD Tanácsának az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó Irányelveivel kapcsolatos határozatának módosítása	48
I. Nemzeti Kapcsolattartó Pontok	48
II. A Beruházási Bizottság	49
III. A Határozat felülvizsgálata	50
Eljárési útmutató.....	51
I. Nemzeti Kapcsolattartó Pontok (NKP-k)	51
II. Beruházási Bizottság	53
Az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó Irányelvei Kommentár az alkalmazási eljárásokhoz	55
I. Kommentár az Eljárési Útmutatóhoz a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok részére	56
II. Kommentár a Beruházási Bizottság Eljárési Útmutatójához	64

NYILATKOZAT NEMZETKÖZI BERUHÁZÁSOKRÓL ÉS MULTINACIONÁLIS VÁLLALKOZÁSOKRÓL

2011. május 25.

A TÁMOGATÓ KORMÁNYOK¹

FIGYELEMBE VÉVE,

- hogy a világgazdaságban a nemzetközi beruházások kiemelkedő fontossággal bírnak, és jelentősen hozzájárulnak országaik fejlődéséhez;
- hogy ebben a beruházási folyamatban a multinacionális vállalkozások fontos szerepet játszanak;
- hogy a nemzetközi együttműködés javíthatja a külföldi beruházások légkörét és ösztönözheti a multinacionális vállalkozások pozitív hozzájárulását a gazdasági, szociális és környezetvédelmi haladáshoz, valamint elsimíthatja a működésükből származó esetleges nehézségeket;
- hogy a nemzetközi együttműködés előnyei tovább nőnek azáltal, hogy a nemzetközi befektetésekhez és multinacionális vállalkozásokhoz kapcsolódó kérdéseket egymással összefüggő dokumentumok kiegyensúlyozott keretei között vetik fel;

KIJELENTIK A KÖVETKEZŐKET:

<i>Irányelvek a multinacionális vállalkozások számára</i>	I. Közösen ajánlják a területükön vagy a területükről tevékenykedő multinacionális vállalkozások részére, hogy tartsák tiszteletben az 1. Mellékletben ² , található <i>Irányelvekben</i> megfogalmazottakat, a Bevezetésben található szempontok és megállapodások figyelembe vételével, melyek az <i>Irányelvek</i> szerves részét képezik;”
Nemzeti Elbánás	II. 1. A támogató kormányok, összhangban azon igényükkel, hogy fenntartsák a közrendet, védelmezzék alapvető nemzetbiztonsági érdekeiket, valamint, hogy eleget tegyenek a nemzetközi béke és biztonság fenntartására vonatkozó kötelezettségeiknek, olyan módon kezelik a területükön működő, más támogató kormány állampolgárai által közvetlenül vagy közvetve irányított vállalkozásokat (a továbbiakban: „külföldi

---

¹ A 2011. május 25-i állapot szerint a Nyilatkozatot támogató kormányok az alábbiak: az összes OECD tagország, valamint Argentína, Brazília, Egyiptom, Lettország, Litvánia, Marokkó, Peru és Románia. Meghívtuk az Európai Közösséget, hogy társuljon az illetékességébe tartozó ügyekhez a Nemzeti Elbánással foglalkozó szekcióban.

² Az „*Irányelvek* multinacionális vállalkozások számára” című dokumentum szövege e kiadvány I. részében található.

irányítás alatt álló vállalkozások”) törvényeikben, rendelkezéseikben és egyéb adminisztratív gyakorlataikban, ami megegyezik a nemzetközi törvényekkel és semmivel sem hátrányosabb annál, mint ami hasonló szituációkban a belföldi vállalkozásokra vonatkozik (a továbbiakban: „Nemzeti Elbánás”);

2. A támogató kormányok fontolóra veszik a „Nemzeti Elbánás” alkalmazását a támogató kormányoktól különböző országok esetében is;

3. A támogató kormányok minden erőfeszítést megtesznek, hogy területi alegységeik is „Nemzeti Elbánást” alkalmazzanak;

4. Ez a Nyilatkozat nem foglalkozik a támogató kormányok azon jogával, hogy szabályozzák a külföldi tőke bejövetelét vagy a külföldi vállalkozások alapításának feltételeit;

Ellentmondásos követelmények

III. Együtműködnek annak érdekében, hogy elkerüljék vagy a minimumra csökkentsék a multinacionális vállalkozásokat érintő ellentmondásos követelmények előírását, valamint figyelembe veszik a jelen dokumentum 2. Mellékletében lefektetett általános követelményeket és gyakorlati megközelítéseket³.

A nemzetközi befektetések ösztönzői és hátráltatói

IV. 1. Felismerik, hogy a közvetlen nemzetközi befektetés területén történő együttműködés erősítése szükséges;

2. Ezennel felismerik azt az igényt, hogy ezen a területen megfelelő hangsúlyt kapjanak a támogató kormányok érdekei, melyekre hatással vannak a specifikus törvények, rendelkezések és adminisztratív gyakorlatok (a továbbiakban: „rendszerabályok”), melyek hivatalosan ösztönzik vagy hátráltatják a közvetlen nemzetközi beruházásokat;

3. A támogató kormányok mindent megtesznek, hogy e rendszerabályok a lehető legnagyobb mértékben átláthatók legyenek, hogy fontosságuk és céljuk felismerhető legyen, valamint a róluk szóló információ könnyen rendelkezésre álljon;

Konzultációs eljárások

V. Készek egymással a fenti ügyekben a Tanács megfelelő Határozatainak betartásával tárgyalni;

---

³ A „Multinacionális vállalkozásokat érintő ellentmondásos követelményekre vonatkozó Általános megfontolások és gyakorlati megközelítések” szövege megtalálható az OECD honlapján: www.oecd.org/daf/investment.

Felülvizsgálat

- VI. A fenti ügyeket időszakosan felülvizsgálják abból a célból, hogy javítsák a támogató kormányok közötti nemzetközi gazdasági együttműködés hatékonyságát a nemzetközi beruházásokat és multinacionális vállalkozásokat érintő kérdésekben.

I. rész

OECD *Irányelvek* multinacionális vállalkozások számára

A felelős üzleti magatartásra vonatkozó ajánlások globális környezetben

Szöveg és kommentár

A Titkárság megjegyzése: az *OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó Irányelvei* című dokumentumról szóló kommentárt az OECD Beruházási Bizottsága kibővített ülésen fogadta el, amelyen a nemzetközi beruházásokról és multinacionális vállalkozásokról szóló nyilatkozatot támogató nyolc nem OECD-tag ország* is részt vett, annak érdekében, hogy tájékoztatást adjon az *Irányelvek multinacionális vállalkozások számára* elnevezésű dokumentumról, valamint az *OECD Irányelvek multinacionális vállalkozások számára című dokumentumról szóló tanácsi határozatról*, és magyarázatot fűzzen azok szövegéhez. A kommentár nem része a *Nyilatkozat nemzetközi beruházásokról és multinacionális vállalkozásokról*, illetve az *OECD Irányelvek multinacionális vállalkozások számára című dokumentumról szóló tanácsi határozat* elnevezésű dokumentumoknak.

A jelen kiadványban a kommentárok a vonatkozó fejezetek után található 1-től 106-ig tartó folyamatos számozással.

Bevezetés

1. Az *OECD Irányelvek multinacionális vállalkozások számára* (az *Irányelvek*) a kormányok által a multinacionális vállalkozások részére tett ajánlásokat foglalják magukban. Az *Irányelvek* célja annak biztosítása, hogy e vállalkozások tevékenysége összhangban álljon a kormány politikájával, hogy erősítse a vállalkozások és azon társadalmak közötti kölcsönös bizalmat, ahol a nevezett vállalkozások működnek, hogy javuljon a nemzetközi befektetések légköre és hogy a multinacionális vállalkozások nagyobb mértékben járuljanak hozzá a fenntartható fejlődéshez. Az OECD nemzetközi beruházásokról és a multinacionális vállalkozásokról szóló Deklaráció részét képezik a multinacionális vállalkozásokra vonatkozó *Irányelvek*, amelynek egyéb részei a nemzeti elbánással, a vállalkozásokra vonatkozó ellentmondásos követelményekkel és a nemzetközi beruházásokra gyakorolt ösztönző és hátráltató hatásokkal foglalkoznak. Az *Irányelvek* önkéntes elveket és szabályokat nyújtanak a vonatkozó törvényekkel és a nemzetközileg elismert szabályokkal összhangban álló felelős vállalatirányításhoz. Ugyanakkor az *Irányelveket* támogató országok kötelezettséget vállalnak az *Irányelvek* megvalósítására az *OECD Irányelvek multinacionális vállalkozások számára című dokumentumról szóló tanácsi határozat* értelmében. Az *Irányelvek* által érintett ügyekre a nemzeti törvények és a nemzetközi kötelezettségvállalások is vonatkozhatnak.

2. A nemzetközi üzleti élet az utóbbi időben kiterjedt strukturális változáson ment keresztül, és maguk az *Irányelvek* is módosításaikban tükrözték e változásokat. A szolgáltatási és a tudásintenzív iparágak felemelkedésével, valamint az internetalapú gazdaság térnyerésével a

---

* Argentína, Brazília, Egyiptom, Lettország, Litvánia, Marokkó, Peru és Románia.

szolgáltatói és technológiai vállalkozások egyre fontosabb szerepet töltenek be a nemzetközi piacon. A nagyvállalatok még mindig vezető szerepet játszanak a nemzetközi befektetésekben, és a nagy volumenű nemzetközi egyesülések száma is tendenciózusan növekszik. Ugyanakkor nőtt a kis- és középvállalkozások által végrehajtott nemzetközi befektetések száma is, és ma már jelentős szerepet játszanak a nemzetközi porondon. A multinacionális vállalkozások, belföldi társaikhoz hasonlóan, úgy fejlődtek, hogy az üzleti intézkedések és szervezeti formák szélesebb skáláját tudják felmutatni. A stratégiai szövetségek, a beszállítókkal és alvállalkozókkal létrehozott szorosabb kapcsolatok következtében elmosódnak a vállalkozások határai.

3. A multinacionális vállalkozások szerkezetében történt gyors fejlődés a fejlődő világban kifejtett tevékenységükben is tükröződik, ahol gyorsan nőtt a közvetlen külföldi befektetések mértéke. A fejlődő országokban a multinacionális vállalkozások túlnőttek az elsődleges gyártó és természeti kincseket kitermelő iparágakon és gyártó, összeszerelő, belföldi piacfejlesztő és szolgáltató vállalkozásokká fejlődtek. Egy másik fontos fejlemény a fejlődő országokban működő multinacionális vállalkozások megjelenése komoly nemzetközi befektetőként.

4. A multinacionális vállalkozások tevékenysége a nemzetközi kereskedelmen és befektetéseken keresztül erősítette és elmélyítette azokat a szálakat, amelyek a világ országait és régióit összekötik. Ezek a tevékenységek jelentős hasznot hoznak a származási és befogadó országoknak egyaránt. Ez a haszon tovább nő, ha a multinacionális vállalkozások a termékeket és szolgáltatásokat versenyképes áron kínálják a fogyasztóknak, és ha elfogadható hozadékot adnak a tőkeszolgáltatóknak. Kereskedelmi és befektetési tevékenységeik hozzájárulnak a tőke, a technológia, valamint az emberi és természeti erőforrások hatékony felhasználásához. A világ régiói között lehetővé teszik a technológia átadását és a helyi körülményeket tükröző technológiák kifejlesztését. Továbbá a formális és munkahelyi képzésen keresztül a vállalkozások elősegítik az emberi tőke fejlődését és a munkahelyteremtést a befogadó országokban.

5. A gazdasági változások természete, mértéke és sebessége új stratégiai kihívások elé állította a vállalkozásokat és részvényeseiket. A multinacionális vállalkozásoknak lehetőségük van a fenntartható fejlődéshez szükséges legjobb gyakorlatok alkalmazására, amelynek célja, hogy erősítse a szociális, gazdasági és környezetvédelmi célkitűzések közötti koherenciát. A multinacionális vállalkozásoknak sokkal nagyobb lehetőségük van a fenntartható növekedés elősegítésére, ha a kereskedelmet és a befektetéseket nyitott, versenyképes és megfelelően szabályozott piaci keretek között végzik.

6. Számos multinacionális vállalkozás bizonyította, hogy a magas szintű üzleti tevékenység tisztelete elősegítheti a növekedést. Napjaink erős versenyében a multinacionális vállalkozások többrétű törvényi, társadalmi és szabályozási helyzettel állnak szemben. Ebben a környezetben egyes vállalkozások kísértést érezhetnek, hogy figyelmen kívül hagyják a megfelelő működési szabványokat és elveket, valamint ezáltal meg nem érdemelt versenyelőnyt szerezzenek. Néhány vállalkozás ilyen magatartása kérdésessé teheti a többség hírnevét is, és társadalmi aggodalmakat kelthet

7. Számos vállalkozás úgy válaszolt ezekre az aggályokra, hogy belső programokat, irányelveket és ügyviteli rendszereket dolgozott ki, amelyek megerősítik elkötelezettségüket a társadalmi felelősségvállalás, a helyes gyakorlatok, valamint a helyes üzleti és munkavállalói magatartás iránt. Némelyikük konzultációs, auditáló és tanúsítványt adó szolgáltatásokat vett

igénybe, hogy hozzájáruljon a szakértelem felhalmozódásához ezeken a területeken. Továbbá a vállalkozások elősegítették a társadalmi párbeszédet arról, hogy mi számít helyes üzletvitelnek, valamint a részvényesekkel közösen (akár több részvényesi kört is bevonva) igyekeztek kidolgozni a felelős vállalati irányítás irányelveit. Az *Irányelvek* bemutatják a támogató kormányok által közösen elvárt üzleti magatartásokat, egyben referenciapontként szolgálnak a vállalkozások és más részvényesek számára. Így az *Irányelvek* kiegészítik és megerősítik a privát erőfeszítéseket a felelős vállalati irányítás meghatározására és megvalósítására

8. A kormányok együttműködnek egymással és más szereplőkkel, hogy megerősítsék az üzleti élet nemzetközi jogi és politikai kereteit. Ez a folyamat a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) munkájához köthetően vette kezdetét a 20. század elején. A következő mérföldkő az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 1948-as elfogadása volt, amit később a felelős üzleti magatartás számos területét érintő szabványok folyamatos és ma is tartó fejlesztése követett. Az OECD lényegesen segítette ezt a folyamatot azáltal, hogy a környezetvédelem, korrupcióellenes küzdelem, fogyasztói érdekek, felelős vállalati irányítás és az adózás területeire szabványokat dolgozott ki.

9. Az *Irányelveket* támogató kormányok közös célja, hogy előmozdítsák a multinacionális vállalatok pozitív hozzájárulását a gazdasági, környezeti és társadalmi fejlődéshez, valamint, hogy a működésük során esetleg előforduló nehézségeket minimálisra csökkentsék. A cél eléréséhez vezető úton a kormányok társra találnak az ugyanezen célokért saját módszereikkel küzdő vállalatok, szakszervezetek és egyéb nem kormányzati szervezetek személyében. A kormányok azáltal segíthetnek, hogy hatékony belföldi politikai kereteket hoznak létre, ami stabil makrogazdasági politikát, a cégek diszkrimináció-mentes kezelését, megfelelő szabályozást és körültekintő ellenőrzést, pártatlan bíróságokat és a törvény részrehajlás nélküli betartatását, valamint hatékony és tisztességes közigazgatást jelent. A kormányok azáltal is segíthetnek, hogy fenntartják és előmozdíják a fenntartható növekedést támogató megfelelő szabványokat és politikákat, és folyamatos reformokat hoznak, melyek biztosítják, hogy az állami szektor tevékenysége eredményes és hatásos legyen. Az *Irányelveket* támogató kormányok elkötelezettek aziránt, hogy folyamatosan javítják bel- és külpolitikájukat, szem előtt tartva az összes ember jólétének és életkörülményeinek javítását.

I. Fogalmak és alapelvek

1. Az *Irányelvek* ajánlások, melyeket a kormányok közösen javasolnak a multinacionális vállalkozások számára. Alapelveket és szabványokat adnak az alkalmazható törvényekkel és nemzetközileg elismert szabványokkal összhangban álló helyes gyakorlat kialakításához. A vállalkozások az *Irányelvek*et önként tartják be, törvényi úton nem tehetők kötelezővé. Ennek ellenére az *Irányelvek* által érintett kérdések között lehetnek olyanok, amelyeket nemzeti törvények és nemzetközi kötelezettségvállalások is szabályoznak.

2. A vállalkozások első számú kötelessége, hogy betartsák az adott ország törvényeit, de az *Irányelvek* nem helyettesítik vagy írják felül a nemzeti törvényeket és jogszabályokat. Bár az *Irányelvek* sok esetben túlmutatnak a törvényeken, emiatt a vállalkozások nem kerülhetnek olyan helyzetbe, amelyben egymásnak ellentmondó követelményeknek kell megfelelniük. Ugyanakkor azokban az országokban, amelyekben a nemzeti jogszabályok és rendelkezések ellentmondanak az *Irányelvek* alapelveinek és szabályainak, a vállalkozásoknak törekedniük kell arra, hogy az adott ország törvényeinek megsértése nélkül a lehető legteljesebb mértékben megfeleljenek az említett alapelveknek és szabályoknak.

3. Mivel a multinacionális vállalkozások tevékenysége az egész világot átfogja, ezért a nemzetközi együttműködésnek ezen a területen is minden országra ki kell terjednie. Az *Irányelveket* támogató kormányok arra buzdítják a területükön működő multinacionális vállalkozásokat, hogy tartsák tiszteletben az *Irányelveket* működési területüktől függetlenül, az egyes befogadó országok sajátos körülményeinek figyelembevételével.

4. Az *Irányelvek* alkalmazásához nem szükséges a multinacionális vállalkozások pontos meghatározása. Ezek a vállalkozások a gazdaság bármely ágazatában tevékenykedhetnek, és általában olyan vállalatokat vagy egyéb üzleti egységeket takarnak, amelyek egynél több országban működnek és úgy kapcsolódnak egymáshoz, hogy különböző formában össze tudják hangolni tevékenységüket. Bár előfordulhat, hogy ezen üzleti egységek közül egy vagy több számottevően képes befolyásolni a többiek tevékenységét, azonban a vállalkozásokon belül az autonómiájuk mértéke minden multinacionális vállalat esetében különbözik. Tulajdonjog szerint lehetnek magán, állami vagy vegyes tulajdonban. Az *Irányelvek* a multinacionális vállalkozás összes üzleti egységére (anyavállalatokra és/vagy a helyi egységekre) vonatkoznak. Az adott üzleti egységek közötti tényleges feladatmegosztástól függően elvárható, hogy együttműködjenek és segítsék egymást az *Irányelvek* betartásában.

5. Az *Irányelveknek* nem célja, hogy különböző elbánást vezessenek be a multinacionális illetve a belföldi vállalkozások között; mivel minden vállalkozás részére tükrözik a helyes gyakorlatot. Ennek megfelelően a multinacionális és a belföldi vállalkozásoktól ugyanaz várható el tevékenységük során minden olyan területen, ahol az *Irányelvek* mindkettőjükre alkalmazhatók.

6. A kormányok célja, hogy a vállalkozások az *Irányelveket* a lehető legszélesebb körben tartsák tiszteletben. Bár tisztában vannak vele, hogy a kis- és közepes vállalkozások kapacitása nem akkora, mint a nagy cégeké, az *Irányelveket* támogató országok ennek ellenére arra buzdítják őket, hogy a lehető legnagyobb mértékben tartsák be az *Irányelvek* ajánlásait.

7. Az *Irányelveket* támogató kormányok nem használhatják az *Irányelveket* protekcionista célokra vagy olyan módon, amely megkérdőjelezi bármely olyan ország viszonylagos előnyét, amelyben egy multinacionális vállalkozás beruházást folytat.

8. A kormányoknak jogukban áll meghatározni azokat a körülményeket, amelyek között a multinacionális vállalkozások a fennhatóságuk alatt tevékenykedhetnek, a nemzetközi előírások alapján. A multinacionális vállalkozások különböző országokban található üzleti egységeire az adott országok törvényei vonatkoznak. Amennyiben a multinacionális vállalkozásokra a támogató kormányok vagy harmadik országok részéről egymásnak ellentmondó rendelkezések vonatkoznak, az érintett kormányok jóhiszemű együttműködés során megoldják az esetlegesen előforduló problémákat

9. Az *Irányelveket* támogató kormányok úgy adják közre az *Irányelveket*, hogy feltételezik, mindegyik kormány teljesíti azon köteletségét, hogy igazságosan és a nemzetközi jog, valamint a szerződéses kötelezettségek betartásával kezeli a vállalkozásokat.

10. A vállalkozások és a befogadó országok kormányai között felmerülő jogi problémák orvoslására ajánlott a megfelelő nemzetközi vitaelrendezési mechanizmusok igénybevétele, ideértve a döntőbíróóságokat is.

11. Az *Irányelveket* támogató kormányok végrehajtják és ösztönzik az *Irányelvek* alkalmazását. Nemzeti Kapcsolattartó Pontokat hoznak létre, amelyek támogatják az *Irányelveket* és fórumként szolgálnak az *Irányelvek*hez kapcsolódó minden ügy megvitatására. Továbbá a támogató kormányok részt vesznek a megfelelő felülvizsgálati és konzultációs folyamatokban, ahol megvitatják az *Irányelvek* értelmezését a változó világban.

II. Általános Elvek

A vállalkozásoknak maximálisan figyelembe kell venniük annak az országnak az érvényben levő szabályait, ahol működnek, valamint az egyéb érdekelték szempontjait.

A. Ebben az értelemben a vállalkozások:

1. Járuljanak hozzá a gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődéshez a fenntartható növekedés elérése érdekében.
2. Tartsák tiszteletben a tevékenységük által érintettek nemzetközileg elismert emberi jogait, a befogadó kormány nemzetközi kötelezettségvállalásaival összhangban.
3. A helyi közösséggel szorosan együttműködve ösztönözzék a helyi kapacitás – ideértve az üzleti érdekeket – növekedését, valamint fejlesszék a vállalkozás tevékenységét a belföldi és külföldi piacokon, a helyes kereskedelmi gyakorlatokkal összhangban.
4. Ösztönözzék az emberi tőke képzését, különösen munkahelyek és az alkalmazottak képzési lehetőségeinek megteremtésével.
5. Tartózkodjanak a törvényi vagy jogszabályi keretek között nem szabályozott emberi jogi, környezetvédelmi, egészségügyi, biztonsági, munkaügyi, adóügyi, pénzügyi vagy egyéb tárgyi kivételezések kérésétől vagy elfogadásáról.
6. Támogassák és tartsák be a felelős vállalatirányítási alapelveket, alakítsanak ki és kövessenek felelős vállalatirányítási gyakorlatokat (cégcsoportokra is kiterjesztve).
7. Alakítsanak ki és alkalmazzanak hatásos önszabályozó mechanizmusokat és irányítási rendszereket, amelyek támogatják a vállalkozások és a működési területükön található társadalmak közötti kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatot.
8. A rendszabályok megfelelő közzétételével – képzési programokon keresztül is – segítsék elő, hogy az alkalmazottak tisztában legyenek és betartsák a vállalati rendszabályokat és politikát.
9. Tartózkodjanak a diszkriminatív vagy fegyelmi lépésektől olyan alkalmazottak esetében, akik jóhiszemű jelentést tesznek a vállalati vezetés vagy az érintett állami hivatalok számára, a törvényt, az *Irányelveket* vagy a vállalkozás szabályzatát megszegő gyakorlatokról.
10. A 11. és 12. pontokban ismertetett fennálló és lehetséges kedvezőtlen hatások azonosítása, megelőzése és mérséklése céljából végezzenek kockázatalapú belső átvilágítást, például azáltal, hogy e folyamatot beiktatják a vállalat kockázatkezelési rendszerébe, valamint számoljanak be arról, hogyan kezelték ezeket a hatásokat. Az átvilágítás jellegét és mértékét az adott helyzet határozza meg.
11. Tevékenységükkel ne váltsanak ki kedvezőtlen hatásokat, és ne járuljanak hozzá azok kialakulásához az *Irányelvek* által érintett területeken, továbbá lépjenek fel az esetleges ilyen hatásokkal szemben.

12. Igyekezzenek megelőzni vagy mérsékelni a kedvezőtlen hatásokat, ha azok kialakulásához ugyan nem járultak hozzá, de a hatások üzleti kapcsolataiknál fogva mégis közvetlenül kapcsolódnak működésükhöz, termékeikhez vagy szolgáltatásaikhoz. Ugyanakkor ennek az irányelvnek nem célja, hogy a kedvezőtlen hatást kiváltó vállalkozást terhelő felelősséget a vele üzleti kapcsolatban álló másik vállalkozásra hárítsa.

13. Azon túl, hogy fellépnek az *Irányelvek* által érintett területeken tapasztalt kedvezőtlen hatásokkal szemben, lehetőség szerint ösztönözzék az üzleti partnereket, így a beszállítókat és alvállalkozókat is, hogy az *Irányelvekkel* összhangban álló vállalati alapelveket kövessenek.

14. Az érintett felekkel együtt teremtsenek olyan lehetőségeket, amelyek alkalmával érdemben ismertethetik nézeteiket a helyi közösségeket jelentősen befolyásoló projektekre vagy más tevékenységekre vonatkozó tervezéssel vagy döntéshozattal kapcsolatban.

15. Tartózkodjanak a helyi politikai tevékenységekben való szabálytalan részvételtől.

B. Továbbá a vállalkozásokat arra bátorítjuk, hogy:

1. Körülményeikhez mérten a megfelelő fórumokon támogassák az internetszabadság előmozdítását célzó erőfeszítéseket azáltal, hogy tiszteletben tartják az internetes szólásszabadságot és az online gyülekezéshez és egyesüléshez való jogot.

2. Lehetőség szerint aktívan vagy támogatólag vegyen részt a felelős ellátásiláncmenedzsmentről (SCM) szóló magán vagy több érintett által indított kezdeményezésekben és társadalmi párbeszédekben, ugyanakkor biztosítsa, hogy e kezdeményezések kellőképpen vegyék figyelembe a fejlődő országokra gyakorolt társadalmi és gazdasági hatásukat és a meglévő nemzetközileg elismert szabványokat.

Kommentár az általános irányelvekről szóló fejezethez

1. Az *irányelvek Általános* fejezete a vállalkozások számára tett konkrét ajánlásokat tartalmazza. Az alaphang megadásán túl ez a fejezet azért is fontos, mert meghatározza a későbbi fejezetek konkrét ajánlásainak közös alapelveit.

2. A fejezet arra ösztönzi a vállalkozásokat, hogy működjenek együtt a kormányokkal a politikák és törvények végrehajtásában. Ezt a folyamatot gazdagíthatja, ha a társadalom egyéb érintettjeinek álláspontját (így a helyi közösségek és az üzleti körök érdekeit) is figyelembe veszik. Az a felismerés is megfogalmazódik, hogy a kormányoknak a vállalkozásokkal áttekinthető kapcsolatot kell fenntartaniuk és egyeztetniük kell velük az említett kérdésekben. A vállalkozásokra a kormány partnereiként kell tekinteni az őket érintő politikákra vonatkozó önkéntes és szabályozási megközelítések kidolgozásakor és alkalmazásakor (amelyeknek az *Irányelvek* csak egy elemét képezik).

3. A multinacionális vállalkozások tevékenysége és a fenntartható fejlődés nem kerülhet egymással ellentmondásba, továbbá az *Irányelvek* ezen a téren az átfedést hivatottak biztosítani. Valójában a fenntartható fejlődés céljainak előmozdításához nélkülözhetetlen, hogy a gazdaság, a társadalom és a környezetvédelem együtt fejlődjön.⁴

---

⁴ A *fenntartható fejlődés* egyik legszélesebb körben elfogadott meghatározását az ENSZ Környezet és Fejlődés Világbizottsága (a Brundtland Bizottság) fogalmazta meg 1987-ben: „a fenntartható fejlődés olyan fejlődés,

4. Az A.2 szakaszban ismertetett általános emberi jogokat érintő ajánlásokkal a IV. fejezet foglalkozik.

5. Az *Irányelvek* elismerik és ösztönzik, hogy a multinacionális vállalkozások helyi közösségekben folytatott tevékenységeikkel hozzájáruljanak a helyi kapacitásteremtéshez. Hasonlóképpen, a humán tőke képzésére vonatkozó ajánlás azt a kifejezett és előremutató szemléletet tükrözi, hogy a multinacionális vállalkozások hozzájárulhatnak alkalmazottaik egyéni fejlődéséhez, ideértve a cégek foglalkoztatási gyakorlatán túl az alkalmazottak képzését és egyéb képességeik fejlesztését is. A humán tőke képzése magában foglalja a diszkriminációmentes foglalkoztatási gyakorlatot, az élethosszig tartó tanulást és egyéb munkahelyi képzési formákat is.

6. Az *Irányelvek* ajánlása szerint a vállalkozások általában véve ne törekedjenek a törvényi vagy jogszabályi keretek között nem szabályozott kivételek elérésére többek között az emberi jogi, környezetvédelmi, egészségügyi, biztonsági, munkaügyi, adóügyi, pénzügyi területen, ugyanakkor fenntarthatják azon jogukat, hogy változtatást kérjenek a törvényi vagy rendelkezési kereteket illetően. A „vagy elfogadásáról” kitétel továbbá ráirányítja a figyelmet, milyen szerepet tölt be az állam ilyen jellegű kivételek felajánlásakor. Bár az ilyen jellegű rendelkezések rendszerint a kormányokra vonatkoznak, a multinacionális vállalkozásokat is közvetlenül érintik. Fontos azonban megjegyezni, hogy egyes esetekben bizonyos kivételek akkor is összhangban lehetnek a törvényekkel, ha azok jogos közérdeket szolgálnak. A *Környezetvédelem* és *Verseny* című fejezetekben ezekre példákat is találunk.

7. Az *Alapelvek* ajánlása szerint a vállalkozások folytassanak felelős vállalatirányítási gyakorlatot az *OECD Felelős Vállalatirányítási Alapelvek* értelmében. Az *Alapelvek* a részvényesek jogainak védelmére és előmozdítására szólítja fel a vállalatokat, ideértve az részvényesekkel szembeni egyenlő elbánást is. A vállalkozások ismerjék el az érintettek törvény vagy kölcsönös megállapodás garantálta jogait, és törekedjenek együttműködésre az érintettekkel a jólét- és munkahelyteremtésben, valamint a pénzügyileg stabil vállalkozások fenntartásában.

8. Az *Irányelvek* felhívják az anyavállalatok igazgatóságait, hogy biztosítsák a vállalkozás stratégiai iránymutatását, a vállalatirányítás hatékony monitoringját, valamint a vállalattal és a részvényesekkel szembeni elszámoltathatóságot, ugyanakkor vegyék figyelembe a részvényesek érdekeit is. E feladatok ellátása során az igazgatóságnak biztosítania kell a vállalat számviteli és pénzügyi jelentéstételi rendszerének integritását, ideértve a független könyvvizsgálatot, a megfelelő ellenőrző rendszereket – különösen a kockázatkezelés, illetve a pénzügyek és a működés ellenőrzése terén –, valamint a törvényeknek és vonatkozó szabványoknak való megfelelést.

9. Az *Alapelvek* a cégcsoportokra is kiterjednek, jóllehet a leányvállalatok vezetőségének a cégalapítás helye szerinti törvények értelmében is lehetnek kötelezettségei. A megfelelést és ellenőrzési rendszereket lehetőség szerint ezekre a leányvállalatokra is ki kell terjeszteni. Továbbá a vállalatirányítás igazgatóság általi ellenőrzése magában kell, hogy foglalja a belső struktúrák folyamatos felülvizsgálatát is annak érdekében, hogy a cégcsoport egészében világos legyen, hol húzódnak a vezetőségek közötti határok az elszámoltathatóság tekintetében.

---

amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket”.

10. Az állami tulajdonú multinacionális vállalkozásokra ugyanazok az ajánlások vonatkoznak, mint a magántulajdonban lévő vállalkozásokra, de a nyilvános vizsgálatok gyakran nagyobb hangsúlyt kapnak, ha a végső tulajdonos az állam. Az *OECD Irányelvek állami tulajdonú vállalkozások felelős vállalatiirányítása* hasznos, kifejezetten ezen vállalkozások számára kialakított iránymutatás, melynek ajánlásai jelentősen javíthatják a felelős vállalatiirányítást.

11. Bár a jogi és intézményi keretek fejlesztése elsődlegesen a kormányok feladata, a vállalkozásokra is erős üzleti kényszer nehezedik, hogy felelős vállalatiirányítást valósítsanak meg.

12. Egyre több nem-kormányzati önszabályozó mechanizmus és kezdeményezés foglalkozik a felelős üzletvitel szempontjaival, valamint az üzlet és a társadalom kapcsolataival. A pénzügyi ágazatban érdekes fejlesztések figyelhetők meg e tekintetben. A vállalkozások elismerik, hogy tevékenységeiknek gyakran társadalmi és környezetvédelmi következményei is vannak. Jól szemléltetik ezt azok a vállalati önszabályozó gyakorlatok és vállalatiirányítási rendszerek, amelyek e cél elérésére is tekintettel vannak (és ezáltal a fenntartható fejlődéshez is hozzájárulnak). Cserébe az ilyen gyakorlatok kialakításáért a vállalatok konstruktív kapcsolatot hozhatnak létre azokkal a társadalmakkal, amelyekben tevékenykednek.

13. A hatékony önszabályozó gyakorlatokból következően a vállalkozásoknak magától értetődően elő kell segíteniük az alkalmazottak tudatosságát a cégpolitikát illetően. A vállalatoknak ajánlott kidolgozni biztosítékokat a jóhiszemű informátorok védelmére, ideértve például azokat az alkalmazottakat is, akik az időben rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségek hiányában vagy épp a munkáltatói megtorló intézkedések jelentős kockázata ellenére is jelentik a törvénybe ütköző gyakorlatokat az illetékes hatóságoknak. Ezek a védelmi mechanizmusok a korrupcióellenes és környezetvédelmi kezdeményezéseken túl az *Irányelvek* egyéb ajánlásaihoz is kapcsolódnak.

14. Az *Irányelvek* alkalmazásában a belső átvilágítás olyan folyamatot jelent, amely során a vállalkozások az üzleti döntéshozatali vagy a kockázatkezelési rendszerükhöz szervesen illeszkedő módon azonosíthatják, megelőzhetik és mérsékelhetik a fennálló vagy lehetséges kedvezőtlen hatásokat, illetve beszámolhatnak arról, hogyan kezelik azokat. Annak érdekében, hogy a belső átvilágítás az *Irányelvekben* szereplő ügyekhez kapcsolódó kedvezőtlen hatások kockázatára is kiterjedjen, a szélesebb vállalati kockázatkezelési rendszer részét is képezheti, feltéve, hogy nem olyan kockázatok azonosítására és kezelésére szolgál, amely csak magára a vállalatra jelent komoly veszélyt. A lehetséges hatásokat megelőzni és mérsékelni, a fennálló hatásokat orvosolni kell. Az *Irányelvek* azokkal a kedvezőtlen hatásokkal foglalkoznak, amelyeket – az A.11 és az A.12 szakasz szerint – a vállalkozások maguk okoztak vagy hozzájárultak azok kialakulásához, illetve közvetlenül kapcsolódnak működésükhöz, termékeikhez vagy szolgáltatásaikhoz. A belső átvilágítás segíthet a vállalkozásoknak elkerülni az ilyen kedvezőtlen hatások kockázatát. A jelen ajánlás alkalmazásában a kedvezőtlen hatásokhoz való „hozzájárulás” jelentős hozzájárulást jelent, azaz olyan tevékenységet, amely által egy másik jogi személy kedvezőtlen hatást okoz, illetve amely ehhez hozzásegíti vagy erre ösztönzi azt; így a csekély vagy elhanyagolható mértékű hozzájárulások nem tartoznak ide. Az „üzleti kapcsolat” az üzletfelekkel, az ellátási láncban résztvevő jogi személyekkel, illetve egyéb nem-állami vagy állami szervezettel fenntartott olyan kapcsolatokat is magában foglalja, amelyek közvetlen kapcsolatban állnak a vállalat üzleti tevékenységével, termékeivel vagy szolgáltatásaival. Az A.10 szakasz ajánlása azokra

az *Irányelvek* szerinti ügyekre alkalmazandó, amelyek a kedvezőtlen hatásokra vonatkoznak. Nem vonatkoznak tehát a *Tudomány és technológia*, a *Verseny* és az *Adózás* című fejezetekre.

15. Az adott helyzetnek megfelelő belső átvilágítás jellegét és mértékét, így a konkrét lépéseket is, olyan tényezők befolyásolják, mint a vállalkozás mérete, működési környezete, az *Irányelvek* vonatkozó ajánlásai és a kedvezőtlen hatások súlyossága. Az emberi jogi szempontú belső átvilágításra vonatkozó specifikus ajánlatokat a IV. fejezet tartalmazza.

16. A nagyszámú beszállítóval dolgozó vállalkozásoknak célszerű meghatározniuk azokat az általános területeket, ahol a legerősebb a kedvezőtlen hatások kockázata, majd e kockázatelemzés alapján kell fontossági sorrendbe állítaniuk azokat a beszállítókat, amelyeket szükséges átvilágítás alá vonni.

17. A vállalatoknak az *Irányelvek* által tárgyalt kérdésekben kialakuló kedvezőtlen hatások kiváltását vagy elősegítését nemcsak saját tevékenységeik, de az ellátási láncban folytatott tevékenységeik során is meg kell akadályozniuk. Az ellátási láncban sokféle jogviszony létezhet, például franchise, engedélyezés vagy alvállalkozás formájában. Az ellátási lánc sokszor magukból a multinacionális vállalkozásokból áll, ezért a Nyilatkozatot támogató országokban vagy ezekből az országokból tevékenykedő vállalkozásokra az *Irányelvek* is vonatkoznak.

18. Ha egy vállalkozás a saját ellátási láncában kedvezőtlen hatás kialakulásának kockázatát azonosítja, meg kell tennie a szükséges lépéseket a hatás megszüntetésére vagy megelőzésére.

19. Ha egy vállalkozás annak kockázatát azonosítja, hogy kedvezőtlen hatás kialakulásához járul hozzá, köteles megtenni a szükséges lépéseket e hozzájárulás megszüntetésére vagy megelőzésére, továbbá befolyását alkalmazni annak érdekében, hogy az esetleg fennmaradó hatásokat a lehető legnagyobb mértékben visszaszorítsa. Befolyásról ott beszélhetünk, ahol a vállalkozás hatást tud gyakorolni a kárt okozó üzleti egység szabálytalan gyakorlatának megváltoztatására.

20. Az A.12 szakaszban szereplő elvárást akkor teljesíti egy vállalkozás, ha egyedül vagy adott esetben más üzleti egységekkel együttműködve befolyását felhasználva hatást gyakorol a kedvezőtlen hatást okozó üzleti egységre annak érdekében, hogy megakadályozza vagy mérsékelje a kedvezőtlen hatást.

21. Az *Irányelvek* elismerik, hogy a vállalkozásokat gyakorlati korlátok akadályozhatják abban, hogy megváltoztassák beszállítóik viselkedését. E korlátok adódhatnak a termékek jellegéből, a beszállítók számából, az ellátási lánc szerkezetéből és bonyolultságából, a vállalkozás beszállítóival vagy az ellátási láncban részt vevő más üzleti egységekkel szembeni piaci pozíciójából. Ennek ellenére a vállalkozások olyan szerződészerű megállapodásokkal is befolyásolhatják beszállítóikat, mint például a vállalatirányítási szerződés, a lehetséges beszállítók kötelező előszűrése, szavazási megbízás, licenc- vagy franchiseszerződés. Az azonosított kockázatokra adandó megfelelő válaszok meghatározásában további fontos tényező lehet többek között a kedvezőtlen hatások súlyossága és valószínűsége, valamint az, hogy mennyire nélkülözhetetlen az adott beszállító a vállalat számára.

22. Az üzleti kapcsolat szempontjából megfelelő válasz lehet, ha a vállalkozás: kockázat-mérséklő intézkedésekhez kötve tartja fenn kapcsolatát a beszállítóval; a folyamatban lévő kockázatmérés idejére ideiglenesen felfüggeszti a kapcsolatát a beszállítóval; illetve

végző esetben megszakítja a kapcsolatát a beszállítóval a kockázat mérséklésére tett intézkedések eredménytelensége, a mérsékelésre irányuló erőfeszítések nem kielégítő volta vagy a kedvezőtlen hatások súlyossága miatt. A vállalkozás vegye figyelembe az üzleti kapcsolat megszüntetésének a társadalomra és a gazdaságra gyakorolt esetleges kedvezőtlen hatásait is.

23. A vállalkozások – a további érintettekkel együtt – együttműködhetnek a beszállítókkal vagy az ellátási láncban szereplő más üzleti egységekkel a teljesítmény növelése érdekében (például az alkalmazottak képzésével vagy a kapacitásteremtés más eszközeivel), illetve annak előmozdítására, hogy az *Irányelvekkel* összhangban lévő felelős üzleti magatartás elveit beépítsék az üzleti gyakorlataikba. Azoknak a vállalkozásoknak, amelyek sokféle ügyféllel rendelkeznek és adott esetben egymásnak ellentmondó ügyféligényeknek kell megfelelniük, célszerű – a versenyellenesség tilalmának kellő figyelembevételével – kiterjedt ipari együttműködésbe lépniük más, azonos beszállítói körrel rendelkező vállalkozásokkal, hogy összehangolják az ellátási láncra vonatkozó politikáikat és a kockázatkezelési stratégiáikat, ideértve az információmegosztást is.

24. A vállalkozások lehetőség szerint vegyenek részt a felelős ellátásilánc-menedzsmentről szóló magán vagy több érintett által indított kezdeményezésekben és társadalmi párbeszédekben, például olyanokban, mint amilyenek az *OECD Irányelvek multinacionális vállalkozások számára* című dokumentumról szóló OECD Tanács határozata és a hozzá kapcsolódó Eljárási Útmutató szerinti proaktív napirend részeként valósulnak meg.

25. Az érintettek bevonása kiterjed az érintettekkel folytatott olyan interaktív folyamatokra is, mint például a tárgyalások, meghallgatások vagy konzultációk eljárása. Az érintettek bevonásának hatékonysága a kétirányú kommunikáción és a felek kölcsönös jóhiszeműségén múlik. Az érintettek bevonása különösen hasznos lehet például olyan projektekkel vagy más tevékenységekkel kapcsolatos tervezés vagy döntéshozatal során, mint a föld- vagy vízterületek intenzív használata, amely jelentősen érintheti a helyi közösségek életét.

26. A B.1 szakasz egy új és egyre fontosabb kérdésre hívja fel a figyelmet. Nem hoz létre új szabványokat és nem is feltételezi új szabványok kidolgozását. Felismeri azonban, hogy a vállalkozások érdekeltté tehetők, valamint hogy a vállalkozások és más érintettek részvétele az adott kérdések megvitatásában elősegítheti, hogy jobban megértsék az ügyet és pozitív hatást gyakoroljanak arra. Azt is felismeri, hogy egy ügynek számos dimenziója lehet, és kiemeli, hogy együttműködésre kell törekedni a megfelelő fórumokon. Ez azonban nem sértheti a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) tagországainak az elektronikus kereskedelem terén képviselt álláspontjait. Nem lehet továbbá erre hivatkozva figyelmen kívül hagyni egyéb fontos, az internet használatát érintő közérdeket, amelyet máskülönben figyelembe kellene venni.⁵ Végül pedig szándéka szerint – mint az *Irányelveknek* általában – nem támaszthat egymásnak ellentmondó követelményeket a vállalkozásokkal szemben, összhangban az *Irányelvek Fogalmak és alapelvek* című fejezetével.

27. Végül fontos megjegyezni, hogy az önszabályozás és egyéb hasonló kezdeményezések (köztük az *Irányelvek*) nem korlátozhatják jogtalanul a versenyt, és helyettesíthetik az adott államban hatályos törvényeket és jogszabályokat. A multinacionális vállalkozásoknak továbbá a szabályzatok vagy önszabályozó gyakorlatok kidolgozása során kerülniük kell, hogy ezek a kereskedelmet vagy a beruházási tevékenységet torzítsák.

---

⁵ Néhány ország e tekintetben a 2005. évi tunéziai Informatikai Társadalom Csúcstalálkozóra hivatkozott.

III. Közzététel

1. A vállalkozások biztosítsák a tevékenységüket, struktúrájukat, pénzügyi helyzetüket és teljesítményüket bemutató információ időben történő, rendszeres, megbízható és releváns közzétételét. Az információt a vállalkozás egészére, valamint megfelelő esetben üzleti egységekre vagy földrajzi területekre vonatkozóan kell közzétenni. A vállalkozások közzétételre vonatkozó szabályzatát a vállalkozás természetéhez, méretéhez és helyéhez kell igazítani, megfelelően figyelembe véve a költségeket, az üzleti tiktot és egyéb, a versenyképességre kiható körülményeket.

2. A vállalkozások tegyék közzé többek között az alábbiakra vonatkozó lényeges információkat:

a) a vállalat pénzügyi és működési eredményei;

b) a vállalat célkitűzései;

c) a főbb részvénytulajdonosok és szavazati jogok, ideértve a cégcsoport szerkezetét, a csoporton belüli viszonyokat és az irányítást erősítő mechanizmusokat;

d) az igazgatósági tagok és a fontosabb vezető tisztségviselők díjazása, valamint tájékoztatás az igazgatósági tagokról, kitérve a végzettségre, kiválasztási eljárásra, más társaságokban vállalt igazgatói minőségre, és arra, hogy minden igazgatósági tag jogosult-e önálló cégjegyzésre;

e) vonatkozó fél általi ügyletek;

f) előrelátható főbb kockázati tényezők;

g) a munkavállalókat és egyéb részvényeseket érintő főbb ügyek;

h) irányítási struktúrák és szabályok, különösen az esetleges felelős vállalatirányítási szabályzat vagy irányelvek tartalma és annak megvalósítási folyamata.

3. A vállalkozások lehetőleg tegyenek közzé további információkat is, ideértve a következőket: *a)* értéknnyilatkozatok vagy nyilvános közlésre szánt üzleti magatartási kódex, ideértve – ha a cégtevékenységhez kapcsolódik – az Irányelvek által érintett ügyekre vonatkozó vállalati irányelvek; *b)* irányelvek és olyan egyéb magatartási kódexek, amelyet az adott vállalat aláírt, azok elfogadásának időpontja, valamint azon országok és üzleti egységek felsorolása, amelyekre e nyilatkozatok vonatkoznak; *c)* az említett nyilatkozatokkal és magatartási kódexekkel kapcsolatban kifejtett tevékenysége; *d)* belső ellenőrzésről, kockázatkezelésről és jogi megfelelési rendszerekről szóló tájékoztatás; *e)* információ az alkalmazottakkal és részvényesekkel fennálló kapcsolatáról.

4. A vállalkozások alkalmazzanak magas minőségi szabványokat a számviteli, pénzügyi és nem-pénzügyi közzétételekre, ideértve a környezetvédelmi és társadalmi szerepvállalásról szóló jelentéseiket is, ha vannak ilyenek. Tegyék közzé a pénzügyi és nem pénzügyi információk összegyűjtésének és kiadásának szabályait és irányelveit. Évente egyszer független, kompetens és képezített könyvvizsgáló végezzen könyvvizsgálatot, hogy az

igazgatóság és a részvényesek külső, objektív visszajelzést kapjanak arról, hogy a pénzügyi jelentés minden lényeges kérdésben hűen tükrözi a vállalkozás pénzügyi helyzetét és teljesítményét.

Kommentár a közzétételről szóló fejezethez

28. A fejezet arra bátorítja a multinacionális vállalkozásokat, hogy javítsák a működésükről szóló tájékoztatást. A vállalkozásokról szóló világos és teljes körű információk sok felhasználó számára fontosak, ideértve a részvényeseket, a pénzügyi közösséget, a munkavállalókat, helyi közösségeket, lobbicsoportokat, kormányokat, vagy akár a társadalom egészét is. A vállalkozások nyilvános tájékoztatásának, illetve társadalmi és környezetvédelmi kapcsolatainak javítása érdekében átlátható működésre kell törekedniük és választ kell adniuk a nyilvánosság egyre részletesebb információk iránti igényére.

29. Jelen fejezet a közzététel két területére összpontosít. A közzétételi ajánlások első csoportja megegyezik az *OECD Irányelvek a felelős vállalatirányításról* című dokumentumban ismertetett közzétételi információkkal. A hozzájuk tartozó jegyzetek további iránymutatást adnak, az *Irányelvek* ajánlásai pedig ezekkel összefüggésben értelmezendők. A közzétételi ajánlások első csoportja kiegészíthető egy második csoporttal is, amelyeket a vállalkozásoknak célszerű követniük. A közzétételi ajánlások főként a nyilvánosan működő vállalkozásokra vonatkoznak, de ha ez az adott vállalkozás jellegét, méretét és működési helyét tekintve indokolt, a zártkörűen működő (például magán- vagy állami tulajdonban lévő) vállalkozások felelős vállalatirányításának javítása szempontjából is hasznosnak bizonyulhatnak.

30. A közzétételi ajánlások várhatóan nem generálnak indokolatlan adminisztratív terhet vagy költséget a vállalkozások számára. A vállalkozásoktól továbbá nem várják el, hogy olyan információt tegyenek közzé, amely veszélyeztetné a versenyhelyzetüket, kivéve, ha ez az információ feltétlenül szükséges a befektetők tájékoztatásához és a befektetők félrevezetésének elkerüléséhez. A minimálisan közzeendő információk meghatározásához az *Irányelvek* a lényegesség elvét alkalmazzák. Lényeges információnak minősül minden olyan információ, amely elhallgatása vagy téves közlése befolyásolhatja az információ felhasználóinak gazdasági döntését.

31. Az *Irányelvek* általánosságban megjegyzik, hogy a tájékoztatás elkészítése és közzététele során magas minőségű számviteli, pénzügyi és nem-pénzügyi szabványoknak kell megfelelni. Ez fokozott megbízhatóságot és összehasonlíthatóságot biztosít a jelentéstétel terén, valamint jobb betekintést enged a teljesítménybe, aminek eredményeként a befektetők jelentősen hatékonyabban ellenőrizhetik a vállalkozást. Az *Irányelvek* által javasolt éves független könyvvizsgálat elősegíti a vállalkozás magasabb fokú ellenőrzését és megfelelőségét.

32. Az ajánlások a közzététel két területét érintik. A közzétételi ajánlások első csoportja szerint pontos és időben történő tájékoztatás szükséges a vállalkozást érintő valamennyi lényeges kérdésben, ideértve annak pénzügyi helyzetét, teljesítményét, tulajdonosi körét és a vállalat vezetését. A vállalkozásoktól elvárják továbbá, hogy adjanak kielégítő tájékoztatást az igazgatósági tagok és vezető tisztségviselők díjazásáról (egyenként vagy összesített formában), hogy a befektetők megfelelően felmérhessék a díjazási politika költségeit és előnyeit, valamint a dolgozói részvény-politika hatását a vállalkozás teljesítményére. Szintén közzé kell tenni a vonatkozó fél általi ügyletekről és az előrelátható főbb kockázati

tényezőkről, valamint a dolgozókra és más érintettekre vonatkozó lényeges ügyekről szóló információkat.

33. Az *Irányelvek* megkülönböztetnek egy második csoportot is, amely olyan területeken ösztönzi a közzétételt vagy kommunikációs gyakorlatokat, ahol még fejlődőfélben vannak ajentéstételi szabványok, például a társadalmi, környezetvédelmi vagy kockázati jelentések terén. Kifejezetten ilyen terület az üvegházhatású gázok kibocsátásáról szóló jelentések területe, amely egyre inkább kiterjed a közvetlen és közvetett, jelenlegi és jövőbeni, valamint a vállalati és termékekhez kapcsolódó kibocsátásra. A biodiverzitás kérdése szintén hasonló terület. Sok vállalkozás ad tájékoztatást a pénzügyi teljesítményen túlmutató témákban is, mert úgy ítélik meg, ezzel kifejezhetik a társadalmilag elfogadható gyakorlatok iránti elkötelezettségüket. Egyes esetekben ez a második közzétételi forma – vagy a nyilvánossággal, illetve a vállalkozás tevékenysége által közvetlenül érintett más felekkel való kommunikációs forma – olyan üzleti egységekhez is kapcsolódhat, amelyek túlmutatnak a vállalkozás pénzügyi jelentéseiben szereplőkön. Tartalmazhatnak például az alvállalkozók és beszállítók tevékenységéről, illetve a vegyes vállalkozási partnereikről szóló információkat is. Ez különösen megfelelő módja annak, hogy ellenőrizni lehessen a környezetvédelmi szempontból káros tevékenységek átglyürzését a partnerekhez.

34. Sok vállalkozás hozott olyan intézkedéseket, amelyekkel könnyebben meg tudnak felelni a törvényeknek és üzleti magatartási szabályzatoknak, valamint elősegítik a működésük átláthatóságát. Egyre több vállalkozás bocsát ki önkéntes felelős vállalatirányítási szabályzatot, amelyben kinyilvánítják az olyan értékek iránti elkötelezettségeiket, mint a környezetvédelem, az emberi jogok, munkaügyi szabványok, fogyasztóvédelem és adózás. Specializált vállalatirányítási rendszerek születtek és válnak egyre kifinomultabbá azzal a céllal, hogy tudják magukat tartani ezekhez a kötelezettségvállalásokhoz, ideértve az informatikai rendszereket, a működési eljárásokat és a képzési követelményeket is. A vállalkozások a civil és kormányközi szervezetekkel együttműködve olyan jelentéstételi szabványokat dolgoznak ki, amelyek megkönnyítik a vállalkozások jelentéstételét arról, milyen hatással vannak tevékenységeik a fenntartható fejlődés eredményeire (ilyen együttműködés például a Globális Jelentéstételi Kezdeményezés).

35. A vállalkozásoknak ajánlott könnyen és gazdaságosan hozzáférhető módon közzétenni tájékoztatásaikat, amelyhez felhasználhatják az informatikai vívmányokat. A hazai piacok felhasználói számára közzétett információkat valamennyi érdekelt felhasználó részére hozzáférhetővé kell tenni. A vállalkozások egyéni lépéseket is tehetnek azon közösségek tájékoztatására, akik nem férnek hozzá a nyomtatott médiához (például a vállalatok tevékenységei által közvetlenül érintett szegényebb közösségek).

IV. Emberi jogok

Az államoknak kötelességük az emberi jogok védelme. A vállalkozások a nemzetközileg elismert emberi jogok, a működési helyük szerinti ország nemzetközi emberi jogi kötelezettségvállalásai, valamint a vonatkozó nemzeti törvények és jogszabályok keretében:

1. Tartsák tiszteletben az emberi jogokat, tehát törekedjenek arra, hogy ne sértsék mások emberi jogait, és lépjenek fel minden olyan az emberi jogokra káros hatással szemben, amelyekben érintettek.
2. Saját tevékenységeikkel összefüggésben törekedjenek arra, hogy ne okozzanak vagy segítsenek elő az emberi jogokra káros hatásokat, ezek előfordulása esetén pedig lépjenek fel velük szemben.
3. Törekedjenek arra, hogy megelőzzék vagy mérsékeljék az üzleti működésükhöz, termékeikhez vagy szolgáltatásaikhoz üzletkapcsolaton keresztül közvetlenül kapcsolódó az emberi jogokra káros hatásokat, még akkor is, ha nem járultak hozzá e hatásokhoz.
4. Tegyenek elvi kötelezettségvállalást az emberi jogok tiszteletben tartására.
5. Végezzenek emberi jogi szempontú belső átvilágítást a vállalkozás méretének, jellegének, működési környezetének és a kedvezőtlen emberi jogi hatások kockázatának súlyosságának megfelelően.
6. Gondoskodjanak vagy törvényes úton működjenek közre az emberi jogokra káros hatások orvoslásában, ha észlelték, hogy ők okozták azokat vagy hozzájárultak kialakulásukhoz.

Kommentár az emberi jogokról szóló fejezethez

36. Ezt a fejezetet egy bevezető szövegrész nyitja, amely meghatározza a vállalkozásokra vonatkozó konkrét ajánlások keretét az emberi jogok tiszteletben tartásának tekintetében. A szöveg a jogok védelmére, tiszteletben tartására és a jogorvoslatra vonatkozó, a vállalkozásokra és az emberi jogokra irányadó „Védelem, Tisztelet és Jogorvoslat” ENSZ-keretrendszerből merít, és összhangban áll az annak végrehajtására vonatkozó irányadó elvekkkel.

37. A bevezető szövegrész és az első szakasz elismeri, hogy az államoknak kötelességük az emberi jogok védelme, és a vállalkozások mérettől, ágazattól, működési környezettől, tulajdonosi körtől és szerkezettől függetlenül kötelesek tiszteletben tartani az emberi jogokat bárhol is működjenek. Az emberi jogok tiszteletben tartása globális elvárás a vállalkozások üzleti magatartásával szemben, függetlenül attól, hogy az adott állam mennyire képes vagy hajlandó megfelelni emberi jogi kötelezettségeinek, ugyanakkor nem is szűkítik le e kötelezettségeket.

38. Ha egy állam nem szerez érvényt a vonatkozó hazai törvényeinek, nem teljesíti nemzetközi emberi jogi kötelezettségeit, esetleg éppen e hazai törvényekkel vagy nemzeti emberi jogi kötelezettségvállalásokkal ellentétesen cselekszik, az nem csökkenti a vállalkozásokkal szemben támasztott emberi jogi elvárásokat. Azokban az országokban, ahol a törvények és jogszabályok ellentétesek a nemzetközileg elismert emberi jogokkal, a

vállalkozásoknak törekedniük kell arra, hogy a törvények megsértése nélkül, de a lehető legteljesebb mértékben tiszteletben tartsák e jogokat, összhangban a *Fogalmak és alapelvek* fejezet 2. szakaszával.

39. Minden esetben – tekintet nélkül a vállalkozások működési országára vagy környezetére – fontos hivatkozni legalább azokra a nemzetközileg elismert emberi jogokra, amelyeket az Emberi Jogok Nemzetközi Törvénye, azon belül az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata és a következő fontosabb okmányok rögzítenek: a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, valamint a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek a munkaügyi alapelvekről és alapjogokról szóló 1998. évi nyilatkozatában foglalt alapvető jogokra vonatkozó alapelvek.

40. A vállalkozások hatása a nemzetközileg elismert emberi jogok szinte teljes körét érintheti. A gyakorlatban egyes emberi jogok a többinél nagyobb fenyegetettségnek vannak kitéve bizonyos iparágakban és üzleti környezetben, ezért különösen nagy figyelem irányul rájuk. Mivel azonban bármilyen helyzet megváltozhat, valamennyi jog esetében rendszeres felülvizsgálatra van szükség. A körülményektől függően a vállalkozásoknak további szabványok figyelembe vételét is mérlegelniük kell. Tiszteletben kell tartaniuk például egyes speciális és különösen nagy figyelmet igénylő csoportokhoz vagy társadalmi réteghez tartozó egyének emberi jogait, ha kedvezőtlen emberi jogi hatással lehetnek rájuk. Ehhez kapcsolódóan az ENSZ jogi okmányai további elveket tartalmaznak az őslakos népek; a nemzetiségi, etnikai, vallási vagy nyelvi kisebbségek; nők; gyermekek; fogyatékkal élők; és bevándorló munkavállalók, valamint azok családjaiknak jogaira vonatkozóan. Ezen kívül fegyveres konfliktussal terhelt helyzetben a vállalkozásoknak tiszteletben kell tartaniuk a nemzetközi humanitárius törvények rendelkezéseit, amelyek segítségével elkerülhetik, hogy ilyen nehéz körülmények között kedvezőtlen hatást okozzanak vagy segítsenek elő működésükkel.

41. Az 1. szakaszban a fennálló vagy a lehetséges emberi jogokra káros hatásokkal szembeni fellépés kiterjed arra, hogy a vállalkozások megfelelő intézkedéseket tegyenek e hatások azonosítására, lehetőség szerinti megelőzésére, a lehetséges emberi jogi hatások mérséklésére, a fennálló hatások orvoslására, valamint az emberi jogokra káros hatások kezeléséről szóló beszámolókra. A „sértés” kifejezésen a vállalatok által az egyének emberi jogaira gyakorolt kedvezőtlen hatások értendők.

42. A 2. szakasz ajánlása szerint a vállalkozások törekedjenek arra, hogy tevékenységeikkel ne váltsanak ki vagy segítsenek elő az emberi jogokra káros hatásokat, továbbá lépjenek fel az ilyen hatásokkal szemben, ha mégis jelentkeznének. A „tevékenységek” kifejezés a cselekvésekre és a mulasztásokra egyaránt vonatkozik. Ha egy vállalkozás az emberi jogokra káros hatást okoz vagy okozhat, meg kell tennie a szükséges lépéseket a hatás megszüntetésére, illetve megelőzésére. Ha egy vállalkozás ilyen hatáshoz hozzájárul vagy hozzájárulhat, meg kell tennie a szükséges lépéseket hozzájárulásának megszüntetésére, továbbá befolyását felhasználva a lehető legnagyobb mértékben vissza kell szorítania az esetleg fennmaradó hatásokat. Befolyásról ott beszélhetünk, ahol a vállalkozás hatást tud gyakorolni a kedvezőtlen emberi jogi hatásokat okozó üzleti egység gyakorlatának megváltoztatására.

43. A 3. szakasz olyan összetettebb helyzetekre vonatkozik, ahol a vállalat ugyan nem járult hozzá a kedvezőtlen emberi jogi hatáshoz, de a hatás egy másik üzleti egységgel fennálló üzleti kapcsolatán keresztül mégis közvetlenül érinti működését, termékeit vagy szolgáltatásait. A 3. szakasznak ugyanakkor nem célja, hogy a kedvezőtlen emberi jogi hatást

kiváltó vállalkozást terhelő felelősséget a vele üzleti kapcsolatban álló másik vállalkozásra hárítsa át. A 3. szakaszban megfogalmazott elvárásnak egy vállalkozás akkor felel meg, ha önállóan vagy adott esetben más üzleti egységekkel közösen, befolyását felhasználva nyomást gyakorol a kedvezőtlen emberi jogi hatást okozó vállalkozásra a hatás visszaszorítása érdekében. Az „üzleti kapcsolat” kifejezés magában foglalja az üzleti tevékenységéhez, termékeihez vagy szolgáltatásaihoz közvetlenül kapcsolódó valamennyi olyan kapcsolatot, amelyeket üzletfeleivel, az ellátási láncban részt vevő üzleti egységekkel, illetve más állami vagy nem állami jogi személyekkel tart fenn. Az ilyen helyzetben megfelelő intézkedés meghatározása szempontjából lényeges, hogy milyen befolyással bír a vállalat az adott üzleti egység felett, milyen fontos ez a kapcsolat a vállalkozás számára, milyen súlyos a hatás, és hogy a kapcsolat megszüntetése kedvezőtlen emberi jogi hatásokkal járna-e.

44. A 4. szakasz azt ajánlja a vállalkozásoknak, hogy olyan nyilatkozattal vagy üzletpolitikával fejezzék ki elkötelezettségüket az emberi jogok tiszteletben tartása mellett:

(i) amelyet a vállalat legfelsőbb vezetői köre jóváhagyott;

(ii) amely releváns belső és/vagy külső szakértők tájékoztatásán alapul;

(iii) amely kifejezi a vállalkozás emberi jogi elvárásait alkalmazottaival, üzletfeleivel és a működéséhez, termékeihez vagy szolgáltatásaihoz közvetlenül kapcsolódó más partnerekkel szemben;

(iv) amely nyilvánosan hozzáférhető és amelyről valamennyi alkalmazott, üzleti partner és egyéb érintett fél belső és külső kommunikációs csatornán keresztül is értesül;

(v) amely megjelenik a működési politikában és a vállalat valamennyi szintjén történő érvényesítéshez szükséges eljárásokban.

45. Az 5. szakasz azt ajánlja, hogy a vállalatok végezzenek emberi jogi szempontú belső átvilágítást, amely keretében felméri a fennálló és lehetséges emberi jogi hatásokat, beépítik az eredményeket a tevékenységükbe, nyomon követik a válaszlépéseket és közlik, hogyan kezelik a hatásokat. Az emberi jogi szempontú belső átvilágítás – a jogtulajdonosokat érintő kockázatok feltárása érdekében – a vállalat átfogó kockázatkezelési rendszerébe is beilleszthető, feltéve, hogy az nem olyan kockázatok azonosítására és kezelésére szolgál, amely csak magára a vállalatra jelent komoly veszélyt. Ez folyamatos munkát igényel, mivel az emberi jogi kockázatok is folyamatosan átalakulhatnak a vállalkozás működésének és működési környezetének változásával. A belső átvilágításra – az ellátási láncot érintően is –, valamint az ellátási láncban felmerülő kockázatokat célzó megfelelő válaszlépésekre vonatkozó kiegészítő útmutatást az *Általános alapelvek* fejezet A.10-A.12 szakaszai és a hozzájuk tartozó kommentárok tartalmazzák.

46. Arra az esetre, ha a vállalkozások az emberi jogi szempontú belső átvilágítás során vagy más módon észlelik, hogy kedvezőtlen hatást okoztak vagy segítettek elő, az *Irányelvek* azt javasolja, hogy rendelkezzenek olyan folyamatokkal, amelyek lehetővé teszik e hatások orvoslását. Néhány esetben bírósági vagy állami fenntartású nem-bírósági mechanizmusokkal kell együttműködniük. Más helyzetekben viszont a vállalat tevékenységei által érintettek számára elérhető működési szintű panaszkezelési mechanizmusok is hatékony eszköznek bizonyulhatnak e folyamatok ellátására, feltéve, hogy megfelelnek a törvényesség, hozzáférhetőség, kiszámíthatóság, méltányosság, az *Irányelvekkel* való összeegyeztethetőség,

és az átláthatóság alapvető kritériumainak, továbbá az érintettek bevonásán és a velük folytatott párbeszédén keresztül elősegítik a kompromisszumos megoldásokat. Az ilyen mechanizmusokat a vállalat önállóan vagy más érintettekkel közösen is irányíthatja, amely folyamatos tanulást tesz lehetővé. A vállalatok a működési szintű panaszkezelési mechanizmusokat ne alkalmazzák a szakszervezetek szerepének gyengítésére munkaügyi viták kezelésében, és ne zárjanak ki általuk bírósági vagy nem-bírósági panaszkezelési mechanizmusokat, ideértve az *Irányelvek* szerinti Nemzeti Kapcsolattartó Pontokat is.

V. Foglalkoztatás és a szociális partnerekhez fűződő kapcsolatok

Az alkalmazott törvények, szabályok és az érvényes munkaviszonyok, valamint a mindenkori munkakapcsolatok, foglalkoztatási gyakorlatok és nemzetközi munkaszabványok keretein belül a multinacionális vállalkozások:

1. a) Tartsák tiszteletben a foglalkoztatott munkavállalók azon jogát, hogy saját választásuk szerint szakszervezetet vagy képviseleti szervezetet hozzanak létre, illetve ilyen szervezetekbe lépjenek.

b) Tartsák tiszteletben a foglalkoztatott munkavállalók azon jogát, hogy képviselőiket szakszervezetek és egyéb képviseleti szervezeteken keresztül érvényesítsék, illetve hogy konstruktív tárgyalásokat kezdeményezzenek akár személyesen, akár a munkaadói szövetségeken keresztül, abból a célból, hogy megállapodást kössenek a foglalkoztatási feltételekről;

c) Járuljanak hozzá a gyermekek dolgoztatásának hathatós eltörléséhez és tegyenek azonnali és hathatós lépéseket a gyermekmunka legrosszabb formáinak betiltása és eltörlése érdekében.

d) Járuljanak hozzá a kényszer- vagy egyéb módon kierőszakolt munkavégzés minden formájának eltörléséhez, és tegyenek megfelelő lépéseket annak érdekében, hogy száműzzék a kényszer- vagy egyéb kierőszakolt munkavégzést működésükből;

e) Működésük során foglalkoztatási politikájukat az esélyegyenlőség és egyenlő elbánás elvét szem előtt tartva alakítsák, és ne alkalmazzanak hátrányos megkülönböztetést alkalmazottaikkal szemben a foglalkoztatás vagy hivatás területén faj, bőrszín, nem, vallás, politikai nézet, nemzetiség, társadalmi származás vagy más státusz alapján, kivéve, ha a munkavállalók szelektív kiválasztása olyan megalapozott kormányzati politikát követ, amely nagyobb foglalkoztatási esélyegyenlőséget biztosít vagy ha a képességek az adott munkakör betöltéséhez szükségesek;

2. a) Biztosítsanak a munkavállalók képviselői számára olyan lehetőségeket, amelyek a hatékony kollektív szerződés létrejöttéhez szükségesek.

b) Közöljenek minden olyan információt a munkavállalók képviselőivel, amely a munkakörülményekről való érdemi tárgyalásokhoz szükséges;

c) Tájékoztatással segítsék a dolgozókat és képviselőiket, hogy pontos és hiteles képet kapjanak az üzleti egység vagy szükség esetén az egész vállalkozás teljesítményéről;

3. Segítsék elő a munkáltatók, munkavállalók és érdekképviselői szervezetek közötti egyeztetést és együttműködést a feleket kölcsönösen érintő kérdésekben;

4. a) Olyan munkáltatói és ipari kapcsolati szabványokat alkalmazzanak, amelyek semmivel sem kevésbé előnyösek, mint a befogadó ország hasonló munkáltatói által alkalmazott szabványok;

b) Ha a multinacionális vállalkozások olyan fejlődő országban működnek, ahol a munkáltatók nem hasonlíthatók össze, igyekezzenek a kormányzati politika keretén belüli lehető legjobb

bérezést, juttatásokat és munkakörülményeket biztosítani. Ezeket a vállalkozás gazdasági helyzetéhez kell igazítani, de elégséges ki legalább a munkavállalók és családjaik alapvető szükségleteit;

c) Tevékenységük során tegyék meg a szükséges lépéseket a munkahelyi egészség és balesetvédelem biztosítására;

5. Tevékenységük során a lehető legnagyobb mértékben alkalmazzanak helyi munkaerőt, valamint a munkavállalók képviselőivel és szükség szerint a vonatkozó kormányhivatalokkal együttműködve nyújtsanak képzést azzal a céllal, hogy javítsák a szakismeretek szintjét;

6. Amennyiben működésük során olyan változtatásokat mérlegelnek, amelyek nagymértékben befolyásolnák a munkavállalók megélhetését, különösen egy üzleti egység bezárásakor, ha az tömeges leépítéssel vagy elbocsátásokkal jár, adjanak megfelelő tájékoztatást a változásokról az alkalmazottaik képviselőinek, és lehetőség szerint az illetékes hatóságoknak, valamint működjenek együtt a munkavállalói képviselőkkel és a megfelelő kormányhivatalokkal, hogy a lehető legnagyobb mértékben csökkentsék a kedvezőtlen hatásokat. Az egyes esetek speciális körülményeinek fényében helyes lenne, ha a vezetés a végső döntés előtt adna ilyen jellegű tájékoztatást. Egyéb eszközök is igénybe vehetők, hogy megfelelő együttműködés alakulhasson ki az ilyen jellegű döntések hatásainak csökkentése érdekében;

7. A munkavállalók képviselőivel a foglalkoztatás körülményeiről folytatott jóhiszemű tárgyalások során, vagy amikor a munkavállalók szervezkedési jogukat gyakorolják, ne fenyegetőzzenek azzal, hogy a szervezeti egység egészét vagy egy részét kivonják az adott országból, vagy a vállalkozás más országban található hasonló üzleti egységeiből hoznak munkavállalókat, hogy méltánytalan módon befolyásolják ezeket a tárgyalásokat, vagy megakadályozzák a szervezkedéshez való jog gyakorlását;

8. Tegyék lehetővé, hogy az alkalmazottaik felhatalmazott képviselői tárgyalhassanak a kollektív szerződésről vagy a munkavállalók és a vezetés közötti kapcsolatokról, valamint biztosítsák, hogy a felek a mindkét oldalt érintő ügyekben a vezetőség olyan képviselőivel konzultálhassanak, akik az adott kérdésben döntés illetékességgel rendelkeznek.

Kommentár a foglalkoztatás és ipari kapcsolatok című fejezethez

47. A fejezetet nyitó bevezető szövegrészben az „alkalmazott” törvényekre és szabályozásokra való hivatkozás elismeri, hogy bár adott országok joghatósága alatt működnek, azonban a multinacionális vállalkozásokra nemzetközi szabályozások is vonatkozhatnak foglalkoztatás és ipari kapcsolatok terén. A „mindenkori munkakapcsolatok” és „foglalkoztatási gyakorlatok” kellőképpen tág értelmezést engednek meg a különböző nemzeti körülmények, így például a munkavállalóknak a nemzeti törvények és szabályozások által biztosított különböző tárgyalási lehetőségek fényében.

48. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) illetékes a nemzetközi munkaügyi szabványok kidolgozására és kezelésére, valamint az alapvető munkajogok előmozdítására a munkaügyi alapelvekről és alapjogokról szóló 1998. évi nyilatkozatának értelmében. Nem kötelező érvényű okmányként az *Irányelvek* is elősegítik, hogy a multinacionális vállalkozások megfeleljenek e szabványoknak és alapelveknek. Az *Irányelvek* jelen fejezete tükrözi az 1998. évi nyilatkozat és az ILO multinacionális vállalkozásokra és társadalompolitikára vonatkozó alapelvekről szóló 1977. évi, 2006-ban módosított három oldali nyilatkozatának (a

továbbiakban: MNV-nyilatkozat) alapelveit. Az MNV-nyilatkozat a foglalkoztatás, képzés, munkakörülmények és ipari kapcsolatok terén határoz meg alapelveket, míg az *OECD Irányelvek* a vállalati magatartás minden nagyobb területét lefedi. Az *OECD Irányelvek* és az MNV-nyilatkozat a vállalkozásoktól elvárt magatartásokra vonatkoznak, és szándékuk szerint egymás mellett, nem pedig egymásnak ellentmondva alkalmazhatók. Az MNV-nyilatkozatot ezért az *Irányelvek* értelmezésében is fel lehet használni, amennyiben az a kidolgozottság magasabb fokát eredményezi. Az MNV-nyilatkozat és az *Irányelvek* szerinti utólagos eljárások tekintetében azonban a feladatok intézményenként elkülönülnek.

49. Az V. fejezetben használt kifejezések megegyeznek az MNV-nyilatkozat kifejezéseivel. A „foglalkoztatott munkavállalók” és „alkalmazottak” kifejezések ugyanabban a jelentésben szerepelnek a szövegben, mint az MNV-nyilatkozatban. Ezek a kifejezések „a multinacionális vállalkozásokkal munkaviszonyban álló munkavállalókra” utalnak. Azon vállalkozások számára, amelyek szeretnék megérteni az V. fejezet értelmében őket érintő feladatokat, hasznos útmutatást jelenthetnek az ILO 1986/2006. számú ajánlásának 13. szakasz (a) és (b) pontjában nem teljes körűen felsorolt indikátorok, amelyek segítségével az *Irányelvek* keretében meg tudják határozni, hogy mi minősül munkaviszonynak. Ezen kívül az *Irányelvek* elismerik, hogy a munkaügyi viszonyok időről időre megváltoznak, fejlődnek és a vállalkozásoknak úgy kell újraszervezniük a dolgozóikkal való viszonyukat, hogy ne támogassák vagy segítsék elő a rejtett foglalkoztatást, és ne is vegyenek részt benne. Rejtett foglalkoztatás történik akkor, ha a munkáltató egy természetes személlyel nem alkalmazottként bánik, mégpedig oly módon, hogy annak valódi jogviszonya rejtve marad.

50. Jelen ajánlások nem akadályozzák a valódi állampolgári és kereskedelmi kapcsolatokat, csak azt próbálják biztosítani, hogy a munkaviszonyban álló egyének valóban megkapják azt, ami az *Irányelvek* értelmében nekik jár. A vállalkozásoktól munkaviszony hiányában is elvárt, hogy a kockázati szempontú belső átvilágításról és ellátási láncról szóló ajánlásoknak megfelelően járjanak el (ld. II. fejezet *Általános Irányelvek*, A.10-A.13 szakaszait).

51. A fejezet 1. szakasza az ILO 1998. évi nyilatkozatában foglalt négy alapelvet kívánja közvetíteni, nevezetesen az egyesülési szabadságot és a kollektív tárgyaláshoz való jogot, a gyermekmunka hatékony eltörlését, a kényszermunka és egyéb kierőszakolt munkavégzés valamennyi formájának megszüntetését, valamint a munkahelyi megkülönböztetés-mentességet. Ezek az alapelvek az alapvetőnek elismert ILO Egyezményekben kerültek kidolgozásra konkrét jogok és kötelezettségek formájában.

52. Az 1. szakasz c) pontjának ajánlása szerint a multinacionális vállalkozások járuljanak hozzá a gyermekmunka hathatós eltörléséhez az ILO 1998. évi nyilatkozatának és a gyermekmunka legrosszabb formáiról szóló 182. számú egyezményének értelmében. A 138. számú Egyezmény és az 1973-ban elfogadott 146. számú ajánlás az ILO régóta fennálló okmányai a foglalkoztatás alsó korhatárára vonatkozóan. A multinacionális vállalkozások munkaügyi gyakorlatukkal, magas minőségű és jól fizetett munkahelyek létrehozásával és a gazdasági növekedés elősegítésével hozzájárulhatnak általában véve a szegénység, konkrétan pedig a gyermekmunka okainak megszüntetéséhez. Fontos elismerni és erősíteni a multinacionális vállalkozásoknak azon szerepét, hogy hozzájárulhatnak a gyermekmunka problémájának hosszú távú megoldásához. E tekintetben a gyermekek oktatási szintjének emelése a befogadó országokban különös figyelmet érdemel.

53. Az 1. szakasz d) pontjának ajánlása szerint a vállalkozásoknak hozzá kell járulniuk a kényszermunka és a kierőszakolt munkavégzés valamennyi formájának megszüntetéséhez,

ami szintén az ILO 1998. évi nyilatkozatának egyik alapelve. Az ajánlás erre az alapvető munkajogra az ILO 29/1930. és 105/1957. számú egyezményeinek alapján hivatkozik. A 29. számú egyezmény arra hívja fel a kormányokat, hogy „a lehető legrövidebb időn belül szorítsák vissza a kényszermunka és a kierőszakolt munkavégzés valamennyi formáját”, míg a 105. számú egyezmény arra szólítja fel őket, hogy „szorítsák vissza a kényszermunka és a kierőszakolt munkavégzés valamennyi formáját, és ne húzzanak hasznot belőlük” bizonyos felsorolt célok elérése érdekében (például a politikai kényszerítés vagy munkafegyelem eszközeként), továbbá „hozzanak hatékony intézkedéseket ezek azonnali és teljes eltörlésére”. A börtönmunka bonyolult kérdéskörében illetékes szervezet ugyanakkor az ILO marad, kiváltképpen, ha a foglyok magánszemélyek, társaságok vagy egyesülések részére történő munkaügyi kiszervezésére (vagy rendelkezésre bocsátására) kerül sor.

54. Az 1. szakasz e) pontjában a megkülönböztetésmentesség alapelve munkajogi tekintetben olyan területekre utal, mint a foglalkoztatás, megbízás, elbocsátás, bérek és juttatások, előmenetel, kiküldetés és áthelyezés, munkaviszony felmondása, képzés és nyugdíjazás. A megkülönböztetés alapjául szolgáló kizáró indokok felsorolása szerint (amelyek az ILO 111/1958. számú egyezményéből, az anyaság védelméről szóló 183/2000. számú egyezményéből, a fogyatékossgal élők foglalkoztatásáról szóló 159/1983. számú egyezményéből, az idős munkavállalókról szóló 162/2000. számú ajánlásból, valamint a HIV és AIDS megbetegedések munkahelyi vonatkozásairól szóló 200/2010. számú ajánlásból származnak) az ilyen indokokkal történő bármilyen megkülönböztetés, kizárás vagy előnyben részesítés sérti az egyezmények, ajánlások és szabályzatok rendelkezéseit. A jelen *Irányelvek* alkalmazásában a „más státusz” kifejezés szakszervezeti tevékenységre és olyan személyi jellemzőre utal, mint a kor, fogyatékossg, várandósság, családi állapot, szexuális preferencia, vagy HIV-státusz. Az 1. szakasz e) pontjával összhangban a vállalkozásokkal szemben elvárás, hogy erősítsék a nemek közötti esélyegyenlőséget, különös tekintettel a kiválasztás, díjazás és előmenetel követelményeinek azonosságára, e követelmények azonos módon történő alkalmazására, továbbá akadályozzák meg a házas családi állapot, várandósság és szülői státusz alapján történő megkülönböztetést vagy elutasítást.

55. A fejezet 2. szakasz c) pontja a vállalkozások által a munkavállalók és azok képviselői számára nyújtott tájékoztatástól elvárja, hogy az „pontos és hiteles képet” adjon a vállalat teljesítményéről. Ez a következőkre vonatkozik: a vállalkozás szerkezete, gazdasági és pénzügyi helyzete és kilátásai, foglalkoztatási tendenciái, várható lényeges változások a működésében, figyelembe véve ugyanakkor az üzleti titoktartás törvényes követelményeit is. Az üzleti titoktartás figyelembe vétele azt is jelentheti, hogy bizonyos területeken nem nyújthat vagy biztosítékok nélkül nem nyújthat tájékoztatást.

56. A fejezet 3. szakasza a munkavállalókkal történő egyeztetési formák említésével a munkáltatók és munkavállalók között a vállalkozás szintjén történő egyeztetésről és együttműködésről szóló 94/1952. számú ILO-ajánlásra hivatkozik, de összhangban van az MNV-nyilatkozat rendelkezéseivel is. Az említett egyeztetések nem helyettesíthetik a munkavállalók azon jogát, hogy tárgyalást folytassanak a munkafeltételekről. A munkaügyi körülmények ügyében folytatott egyeztetésekről szóló ajánlás a 8. szakaszban is megjelenik.

57. A 4. szakaszban a foglalkoztatásra és ipari kapcsolatokra vonatkozó szabványok a kompenzáció és munkaidő feltételeire is kiterjednek. A munkahelyi egészségre és biztonságra történő utalás alapján a multinacionális vállalkozásoktól elvárják, hogy a mindenkori szabályozásoknak és ipari szabványoknak megfelelően a lehető legkisebb szintre csökkentsék a foglalkoztatás során az abból kifolyólag vagy azzal összefüggésben történő balesetek és

egészségügyi károsodások kockázatát. Ez arra bátorítja a vállalkozásokat, hogy valamennyi működési szinten a munkahelyi biztonság és egészség figyelembe vételével törekedjenek a teljesítmény növelésére még akkor is, ha a működési helyük szerinti ország hatályos jogszabályai hivatalosan nem is kötelezi erre őket. Arra bátorítja továbbá a vállalkozásokat, hogy tegyék lehetővé a dolgozók számára, hogy távol maradjanak a munkavégzés helyétől, ha az feltételezhetően valós és jelentős egészségügyi vagy biztonsági kockázatot jelent rájuk nézve. Az egészség- és biztonságügyi kockázatok fontosságát és a vonatkozó ajánlások egymást kiegészítő jellegét hangsúlyozza, hogy e kockázatok az Irányelvek további részeiben is megjelennek, leginkább pedig a *Fogyasztói érdekek* és a *Környezetvédelem* fejezetekben. Az ILO 194/2002. számú ajánlása tájékoztató jellegű felsorolást közöl a munkahelyi ártalmakról és a vállalkozások által a jelen ajánlás megvalósítása során alkalmazható gyakorlatokról és útmutatásokról.

58. Az 5. szakaszban foglalt ajánlás arra buzdítja a multinacionális vállalkozásokat, hogy megfelelő arányban foglalkoztassanak helyi munkavállalókat (ideértve a vezető tisztségviselőket is) és nyújtsanak számukra képzést. A szakasz képzésekre és szakképzettségi szintre vonatkozó ajánlásai kiegészítik az *Általános alapelvek* fejezet humántőke-képzésről szóló ajánlásait (A.4 szakasz). A helyi munkaerőre vonatkozó utalás kiegészíti az *Általános alapelvek* fejezet helyi kapacitásépítés ösztönzéséről szóló ajánlásait (A.3 szakasz). Az emberi erőforrás fejlesztéséről szóló 195/2004. számú ILO-ajánlás értelmében a vállalkozások a célszerűség figyelembe vétele mellett a lehető legnagyobb mértékben fektessenek be a képzésekbe és az egész életen át tartó tanulásba, ugyanakkor biztosítsák a nők és más veszélyeztetett csoportok, például fiatalok, szakképzettség nélküliek, fogyatékkal élők, bevándorlók, idősebb nők és öslakosok egyenlő esélyeit a képzések igénybevitelére.

59. A 6. szakasz ajánlása szerint a vállalkozások adjanak ésszerű indoklást a munkavállalói képviselőknek és az illetékes hatóságoknak minden olyan működési változásról, amely jelentős hatással lehet munkavállalóik megélhetésére, különös tekintettel az üzleti egységek tömeges létszámleépítést vagy elbocsátást eredményező bezárására. Amint az a szakaszból kiderül, e rendelkezés célja, hogy lehetőséget teremtsen az együttműködésre és mérsékelje az említett változások hatását. Ez a fontos alapelv áthatja a támogató országok ipari kapcsolatokra vonatkozó törvényeit és gyakorlatait, mindazonáltal az érdemi együttműködés lehetőségének megteremtésére tett lépések támogató országonként eltérőek lehetnek. A szakasz megjegyzése szerint helyes lenne, ha a vezetés az egyes esetek speciális körülményeinek figyelembe vételével a végső döntés meghozatala előtt nyújtana ilyen jellegű értesítést. A végső döntés előtti értesítés olyan elem, amely számos támogató ország ipari kapcsolatokra vonatkozó törvényeiben és gyakorlataiban megjelenik. Ez azonban nem az egyetlen módja annak, hogy a döntés hatásainak mérséklése érdekében biztosítsa a lehetőséget az érdemi együttműködésre, hiszen más támogató országok ipari kapcsolatokra vonatkozó törvényeiben és gyakorlataiban más módszerek is megjelennek, mint például a döntés végrehajtása előtt megvalósítandó egyeztetés határidejének rögzítése.

VI. Környezetvédelem

A vállalkozások, a működési területük szerinti ország törvényi és jogszabályi keretein belül, az ország adminisztratív gyakorlata alapján, valamint a vonatkozó nemzetközi megállapodásokat, elveket, célokat és szabványokat figyelembe véve fordítsanak megfelelő figyelmet a környezet, a közegészség és a közbiztonság védelmére, valamint általában tevékenységüket olyan módon folytassák, hogy az hozzájáruljon a fenntartható növekedés magasabb céljának eléréséhez. Különösképpen pedig, a vállalkozások:

1. Hozzanak létre és tartsanak fenn egy, a vállalkozásnak megfelelő környezetirányítási rendszert, ideértve:

a) A tevékenységük által kiváltott környezeti, egészségügyi és biztonsági hatásokról szóló megfelelő és időszerű információk összegyűjtését és értékelését;

b) A javuló környezetvédelmi teljesítmény és forrásfelhasználás érdekében történő mérhető célok és szükség esetén előirányzatok kitűzését, beleértve ezen célkitűzések fontosságának rendszeres felülvizsgálatát, azzal, hogy a célkitűzések adott esetben a vonatkozó nemzeti szakpolitikákkal és nemzetközi kötelezettségvállalásokkal is összhangban legyenek; valamint

c) A környezetvédelmi, egészségügyi és biztonsági feladatok vagy célkitűzések megvalósítása során elért haladás rendszeres figyelemmel kísérését és felülvizsgálatát.

2. Figyelembe véve a költségekre, üzleti titokra és a szellemi tulajdonjogok védelmére vonatkozó szempontokat:

a) Szolgáltassanak megfelelő, mérhető, (szükség szerint) ellenőrizhető és időszerű tájékoztatást a nyilvánosság és az alkalmazottak számára a vállalkozás tevékenységeinek potenciális környezeti, egészségügyi és biztonsági hatásairól, amibe beletartozhat a javuló környezetvédelmi teljesítmény terén elért fejlődésről szóló jelentés is; valamint

b) Folytassanak megfelelő és jól időzített kommunikációt és konzultációt azokkal a közösségekkel, akiket a vállalkozás környezetvédelmi, egészségügyi és biztonsági politikája és annak megvalósítása közvetlenül érint.

3. Mérjék fel és döntéshozatali folyamataikban vegyék figyelembe a vállalkozás eljárásaiból, termékeiből és szolgáltatásaiból származó előrelátható környezetvédelmi, egészségügyi és biztonsági hatásokat, az eljárások, termékek, illetve szolgáltatások teljes életciklusa alatt. Ha a javasolt tevékenységeknek jelentős környezetvédelmi, egészségügyi vagy biztonsági kihatásai lehetnek, és ha ezek a tevékenységek felelős kormányhivatali döntéstől függenek, készítsenek megfelelő környezeti hatástanulmányt.

4. A kockázatok tudományos vagy technikai megértésével összhangban, ha fennáll annak a veszélye, hogy a környezet súlyos károkat szenved, beleértve az emberek egészségét és biztonságát is, ne használják fel ürügyként a tudományos bizonyítékok hiányát arra, hogy elodázzák a kár megelőzésére vagy csökkentésére szolgáló költséghatékony intézkedéseket.

5. Dolgozzanak ki kárelhárító terveket a tevékenységükből származó súlyos környezeti és egészségügyi károk (többek között balesetek és vészhelyzetek) megelőzésére, csökkentésére

és kezelésére, valamint olyan mechanizmusokat, amelyek elősegítik az illetékes hatóságok felé történő azonnali jelentéstételt.

6. Folyamatosan törekedjenek a vállalat környezetvédelmi teljesítményének állandó, vállalati szintű (vagy adott esetben az ellátási lánc szintjén megvalósuló) javítására az alábbi jellegű tevékenységeket ösztönzésével:

a) A vállalkozás egészében olyan technológiák és működési eljárások alkalmazása, amelyek megfelelnek a vállalkozás környezetvédelmi szempontból legjobban teljesítő részére vonatkozó szabványoknak;

b) Olyan termékek vagy szolgáltatások fejlesztése, amelyeknek nincs túlzott környezetvédelmi hatásuk; rendeltetésszerű alkalmazásuk biztonságos; energia- és természeti erőforrás-felhasználásukban hatékonyak; újrahasznosíthatók, újra-feldolgozhatók vagy biztonságosan ártalmatlaníthatók;

c) A fogyasztók magasabb szintű tájékoztatása annak érdekében, hogy tisztában legyenek a vállalkozás termékeinek és szolgáltatásainak használatából eredő környezeti hatásokkal, ideértve a termékekről szóló pontos tájékoztatást is (például az üvegházhatású gázok kibocsátása, biológiai sokféleség, a nyersanyag-felhasználás hatékonysága, illetve más környezetvédelmi kérdések terén);

d) Kutatások folytatása a vállalkozás környezetvédelmi teljesítményének hosszú távú javítása érdekében, például kibocsátáscsökkentő stratégiák kidolgozása, a nyersanyagok hatékony felhasználása és újrafeldolgozása, a mérgező anyagok helyettesítése vagy felhasználásuk csökkentése, biodiverzitási stratégiák stb.

7. Nyújtsanak megfelelő oktatást és képzést alkalmazottaik számára környezetvédelmi, egészségügyi és biztonsági témákban, ideértve a veszélyes anyagok kezelését, a környezeti balesetek megelőzését, valamint olyan általánosabb környezeti irányítási területeket, mint a környezeti hatások felmérése, a közönségkapcsolatok és a környezetbarát technológiák.

8. Járuljanak hozzá a környezetvédelmet szem előtt tartó és gazdaságilag hatékony közpolitika kialakulásához, például olyan partneri kapcsolatok vagy kezdeményezések révén, amelyek elősegítik a környezettudatosságot és a környezetvédelmet.

Kommentár a környezetvédelemről szóló fejezethez

60. A *Környezetvédelem* fejezet szövege általában véve a környezetről és fejlődésről szóló Riói Nyilatkozat „Agenda 21” elnevezésű akciótervének alapelveit és célkitűzéseit tükrözi. Figyelembe veszi továbbá a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezményt, valamint olyan egyéb okmányokat is, mint a környezetirányítási rendszerekről szóló ISO-szabvány.

61. A hatékony környezetirányítás a fenntartható fejlődés fontos része, de egyre terjedő nézetek szerint a vállalkozások kötelessége és egyben üzleti lehetősége is. Mivel a multinacionális vállalkozások mindkét tekintetben szerepet játszanak, e vállalkozások vezetőségének feladata, hogy kellő figyelmet fordítson a környezeti kérdésekre üzleti stratégiájuk kialakításakor. A környezetvédelmi teljesítmény javítása szempontjából fontos,

hogy a vállalkozások elkötelezzék magukat a rendszerszemlélet és a rendszer folyamatos fejlesztése mellett. A környezetirányítási rendszerek révén a vállalkozások belső keretrendszer segítségével irányíthatják környezeti hatásaikat és környezetvédelmi szempontokat is integrálhatnak üzleti működésükbe. Ha egy vállalat ilyen rendszert vezet be, azzal biztosíthatja részvényeseit, munkavállalóit és a közösséget, hogy igyekszik fellépni működésének káros környezeti hatásaival szemben.

62. A környezeti teljesítmény javításán túl a környezetirányítási rendszer alkalmazása gazdasági előnyökkel is járhat a vállalkozások számára az alacsonyabb működési és biztosítási költségek, takarékosabb energia és nyersanyag-felhasználás, a tőkéhez és szakértelemhez való jobb hozzáférés, az elégedettebb ügyfelek, valamint a közösséggel és nyilvánossággal fenntartott jobb kapcsolatok révén.

63. A jelen *Irányelvek* alkalmazásában a „hatékony környezetirányítás” kifejezés a lehető legtágabb értelemben használatos, és minden olyan tevékenységet magában foglal, amely a vállalkozás tevékenységeinek közvetlen és közvetett, hosszú távú környezeti hatásait irányítja, valamint szennyezéscsökkentési és nyersanyag-felhasználási elemeket is tartalmaz.

64. A vállalkozások többségének belső vállalatirányítási rendszerre van szüksége működésének irányításához. E rendszer környezetvédelmi része célkitűzéseket határozhat meg a környezeti teljesítmény javítására és segíthet e célkitűzések elérése érdekében történt előrehaladás rendszeres ellenőrzésében.

65. A vállalkozások tevékenységeiről, alvállalkozóikkal és beszállítóikkal fenntartott kapcsolataikról, valamint a releváns környezeti hatásaikról szóló tájékoztatás fontos eszköze a közbizalom építésének. Ez az eszköz akkor a leghatékonyabb, ha a tájékoztatást átlátható módon nyújtják és elősegítik általa az érintettekkel, így az alkalmazottakkal, ügyfelekkel, beszállítókkal, alvállalkozókkal, helyi közösségekkel és az általában vett nyilvánossággal folytatott egyeztetést annak érdekében, hogy a valamennyi felet érintő környezetvédelmi ügyekben hosszú távú bizalmi viszony és megértés alakuljon ki. A jelentéstétel és a kommunikáció különösen akkor fontos, ha szűkös vagy veszélyeztetett természeti erőforrások forognak veszélyben térségi, országos vagy nemzetközi viszonylatban. E tekintetben olyan jelentéstételi szabványok, mint a Globális Jelentéstételi Kezdeményezés, hasznos segítséget nyújtanak.

66. A termékeikről szóló pontos tájékoztatás ügyében a vállalkozások számos lehetőség közül választhatnak, például önkéntes címkézés vagy tanúsítási rendszerek alkalmazása mellett is dönthetnek. Ezen eszközök használata során azonban kellőképpen vegyék figyelembe azok fejlődő országokra gyakorolt társadalmi és gazdasági hatását és az érvényben lévő nemzetközileg elismert szabványokat.

67. A vállalkozás tevékenységeivel összefüggő potenciális környezeti hatások előzetes felmérése rendes üzleti működés keretében is megvalósulhat. A vállalkozások gyakran végeznek megfelelő környezeti hatásvizsgálatokat, még ha ezt törvény nem is írja elő. A környezeti felmérések során a vállalkozások széleskörű és előremutató szemléletben vizsgálhatják saját tevékenységük, illetve az alvállalkozók és a beszállítók tevékenységeinek potenciális hatásait, felléphetnek a vonatkozó hatásokkal szemben, továbbá alternatívákat kereshetnek és enyhítő intézkedéseket hozhatnak a kedvezőtlen hatások elkerülésére és orvoslására.

68. Az *Irányelvek* támogató országok által már elfogadott számos nemzetközi okmány, így a környezetről és fejlődésről szóló Riói Nyilatkozat 15. alapelve is, „elővigyázatos szemléletet” szorgalmaz. Az említett okmányok közül egyik sem vonatkozik kifejezetten a vállalkozásokra, de a vállalkozások hatása értelemszerűen valamennyiben megjelenik.

69. Az *Irányelvek* alaptétele, hogy a vállalkozások a lehető legrövidebb időn belül, proaktív módon lépjenek fel többek között a tevékenységeikből származó súlyos és visszafordíthatatlan környezeti károk megelőzése érdekében. A jelen *Irányelvek* azért is vonatkoznak kifejezetten a vállalkozásokra, mert egyik okmány sem fejezi ki kellőképpen az itt ismertetett ajánlásokat. Ezért a jelen *Irányelvek* merítenek ugyan a meglévő nemzetközi okmányokból, de nem mindenben tükrözik azokat.

70. Az *Irányelvek* nem értelmeznek újra meglévő okmányokat, és nem jelentenek a kormányok számára új kötelezettségvállalásokat vagy irányadó eseteket – csak ajánlásokat fogalmaznak meg arra vonatkozóan, hogyan valósítható meg az elővigyázatos szemlélet a vállalkozások szintjén. Mivel a folyamat még kezdeti szakaszban van, világos, viszonylag rugalmasan és a konkrét helyzetnek megfelelően kell alkalmazni azt. Az is világos, hogy a kormányok határozzák meg az alapvető keretrendszert ezen a téren, és az ő kötelességük, hogy rendszeresen és a lehető legelőremutatóbb módon egyeztessenek az érintettekkel.

71. Az *Irányelvek* továbbá arra bátorítják a vállalkozásokat, hogy törekedjenek a környezeti teljesítményük növelésére működésük valamennyi területén, még akkor is, ha ezt a működési helyük szerinti ország gyakorlata hivatalosan nem is kívánja meg tőlük. E tekintetben a vállalkozásoknak kellőképpen figyelembe kell venniük a fejlődő országokra gyakorolt társadalmi és gazdasági hatásaikat.

72. A multinacionális vállalkozások például gyakran férnek hozzá olyan létező, innovatív technológiákhoz vagy működési eljárásokhoz, amelyek alkalmazásával növelhetnék az általános környezeti teljesítményüket. A multinacionális vállalkozásokat gyakran tekintik ágazatuk vezetőinek, így nem hanyagolható el a többi vállalkozás számára nyújtott „jó példa” hatása sem. Annak biztosítása, hogy a multinacionális vállalkozások tevékenységi területe szerinti országok környezete is részesüljön a hozzáférhető innovatív technológiák és gyakorlatok kedvező hatásaiból, fontos eszköz a nemzetközi beruházások általános támogatottságának növelésében.

73. A vállalkozások fontos szerepet játszanak alkalmazottaik környezetvédelmi képzésében és oktatásában. Az *Irányelvek* arra bátorítják őket, hogy a lehető legszélesebb körben vállalják magukra ezt a feladatot, különösen az emberi egészséghez és biztonsághoz közvetlenül kapcsolódó területeken.

VII. A megvesztegetés és a korrupció elleni küzdelem

A vállalkozások sem közvetlenül, sem közvetetten nem ajánlhatnak, ígérhetnek, adhatnak vagy követelhetnek kenőpénzt vagy egyéb meg nem érdemelt előnyt, hogy egy üzletet megszerezzenek, megtartsanak, vagy egyéb meg nem engedett előnyhöz jussanak. Hasonlóképpen a vállalkozásoktól nem kérhető vagy követelhető kenőpénz vagy egyéb meg nem érdemelt előny nyújtása. Különösképpen pedig a vállalkozások:

1. Nem ajánlhatnak, ígérhetnek vagy adhatnak meg nem érdemelt anyagi vagy más előnyt közhivatalnokoknak vagy üzleti partnerek alkalmazottainak. Hasonlóképpen, a vállalkozások nem kérhetnek, hagyhatnak jóvá vagy fogadhatnak el meg nem érdemelt anyagi vagy más előnyt közhivatalnokoktól vagy üzleti partnerek alkalmazottaitól. A vállalkozások harmadik személy (például ügynök vagy más közvetítő, tanácsadó, képviselő, forgalmazó, konzorcium, alvállalkozó, beszállító vagy vegyesvállalati üzlettárs) útján sem juttathatnak meg nem érdemelt anyagi vagy más előnyt közhivatalnokoknak, üzleti partnerek alkalmazottainak, ezek rokonainak, illetve üzlettársaiknak.

2. A vállalat konkrét körülményeit, így különösen a megvesztegetési kockázatokat (például a működés szerinti földrajzi és ipari jellemzőket) célzó kockázatelemzés alapján dolgozzanak ki és vezessenek be belső ellenőrző mechanizmusokat, etikai vagy megfelelőségi programokat vagy intézkedéseket a megvesztegetés megelőzésére és felderítésére. Ezeknek a belső ellenőrző mechanizmusoknak, etikai és megfelelőségi programoknak vagy intézkedéseknek olyan pénzügyi és számviteli folyamatokat (például belső ellenőrzési rendszert) is tartalmazniuk kell, amelyek célszerűen biztosítják a hiteles és pontos könyvelést, feljegyzéseket és számlákat, így nem megakadályozzák, hogy azokat megvesztegetésre vagy megvesztegetés elrejtésére használják fel. Az említett egyedi körülményeket és megvesztegetési kockázatokat rendszeresen ellenőrzésnek és újabb vizsgálatoknak kell alávetni a belső ellenőrző mechanizmusok, etikai vagy megfelelőségi programok vagy intézkedések alkalmasságának és hatékonyságának biztosítása, valamint a vállalkozás bűnpártolóvá válása kockázatának csökkentése érdekében.

3. A vállalat a belső ellenőrző mechanizmusok, etikai vagy megfelelőségi programok vagy intézkedések segítségével tiltsa meg vagy tegye nehezzé az érintett országokban többnyire jogellenesnek minősülő, kisebb összegű „ösztönző” pénzek alkalmazását, továbbá biztosítsa, hogy az esetleges ilyen jellegű kifizetések pontosan szerepeljenek a könyvelésben és a pénzügyi jelentésekben.

4. Biztosítsák, hogy a vállalatot különösen fenyegető megvesztegetési kockázatok figyelembe vétele mellett megfelelően dokumentált belső átvilágítási folyamatot alkalmaznak az ügynökök megbízása, illetve azok megfelelő és rendszeres felülvizsgálata során, továbbá, hogy az ügynökök díjazása megfelelő és törvényes célt szolgál. Adott esetben, nyilvántartást kell vezetni azon ügynökökről, akik a köztisztviselőkkel vagy állami tulajdonú vállalkozásokkal kapcsolatba kerülnek. Ezt a nyilvántartást elérhetővé kell tenni az illetékes hatóságok számára az alkalmazandó nyilvános közzétételi követelményekkel összhangban.

5. Tegyük átláthatóbbá tevékenységüket a megvesztegetés és hivatali zsarolás elleni küzdelem során. Az elképzelhető intézkedések között szerepelhetnek a megvesztegetés és hivatali zsarolás elleni nyilvános állásfoglalások, valamint a vállalat által bevezetett olyan irányítási rendszerek és belső ellenőrzési mechanizmusok, etikai vagy megfelelőségi programok, illetve

intézkedések közzététele, amelyekkel az ilyen jellegű elkötelezettségüknek eleget tesznek. Továbbá a vállalkozások segítsék elő a nyilvánossággal folytatott párbeszédet, hogy ezáltal a nyilvánosság tisztában legyen a megvesztegetés és hivatali zsarolás elleni küzdelemmel és együttműködést tanúsítson.

6. Az irányelvek, politikák és intézkedések megfelelő terjesztésével, képzési programokkal és fegyelmező eljárásokkal biztosítsák, hogy az alkalmazottak tisztában legyenek a vállalat megvesztegetés és hivatali zsarolás elleni szabályzatával és belső ellenőrző mechanizmusaival, és betartsák azt.

7. Nem adhatnak illegális támogatást közhivatalra pályázó jelöltek, politikai pártok vagy egyéb politikai szervezetek számára. A támogatásoknak teljes mértékben be kell tartaniuk a nyilvános közzétételi követelményeket és jelentést kell róluk készíteni a felső vezetés számára.

Kommentár a megvesztegetés elleni küzdelemről szóló fejezethez

74. A megvesztegetés és a korrupció a demokratikus intézményekre és a vállalatirányításra egyaránt káros hatással van. Visszafogja a beruházásokat és eltorzítja a nemzetközi versenyhelyzetet. A források korrump módon történő elosztása különösen veszélyezteti a gazdasági, szociális és környezeti jólét elérésére tett állampolgári erőfeszítéseket emellett akadályozza a szegénységellenes törekvéseket. A vállalkozásokra fontos szerep hárul e gyakorlatok visszaszorításában.

75. A magán- és állami szektor megfelelése, integritása és átláthatósága kulcsfogalmak a megvesztegetés és korrupció elleni küzdelemben. Az üzleti világ, civil szervezetek, kormányok és kormányközi szervezetek valamennyien közösen segítették a korrupcióellenes intézkedések erősítését, a jobb átláthatóságot és a korrupció problémájának társadalmi tudatosítását. A vállalkozásokon belüli erkölcsi kultúra előmozdításában különösen fontos szerepet játszik a megfelelő vállalatirányítási gyakorlatok kialakítása is.

76. A külföldi hivatalos személyek nemzetközi üzleti tranzakciók során történő megvesztegetése elleni küzdelemről szóló egyezmény (*Megvesztegetés Elleni Egyezmény*) 1999. február 15-én lépett hatályba. A *Megvesztegetés Elleni Egyezmény*, a külföldi hivatalos személyek nemzetközi üzleti tranzakciók során történő megvesztegetése elleni hatékonyabb küzdelemről szóló 2009. évi ajánlás (*2009. évi Korrupcióellenes Ajánlás*), a külföldi hivatalos személyek nemzetközi üzleti tranzakciók során történő megvesztegetése elleni hatékonyabb küzdelemhez szükséges adóintézkedésekről szóló 2009. évi ajánlás, és a megvesztegetésről és hivatalosan támogatott exporthitelekről szóló 2006. évi ajánlás az OECD azon alapokmányai, amelyek a megvesztegetést kezdeményező „kínálati oldalt” célozzák. Céljuk, hogy megszüntessék a külföldi hivatalos személyeknek nyújtott „kenőpénzek” forrását, és hogy valamennyi ország vállaljon felelősséget a területén működő vállalkozások tevékenységéért és a joghatósága alatt történő cselekményekért.⁶ Az okmányok teljes körű végrehajtásának

---

⁶ Az Egyezmény alkalmazásában a *megvesztegetés* fogalmának meghatározása a következő: “külföldi hivatalos személy részére, annak vagy harmadik személynek előnyére, közvetlen vagy közvetett módon annak érdekében ajánlott, ígért vagy nyújtott meg nem érdemelt anyagi vagy egyéb előny, hogy a hivatalos személy hivatali kötelességével összefüggésben valamit megtegyen vagy ne tegyen meg a nemzetközi üzleti életben üzlet szerzése, megtartása vagy más meg nem engedett előny elérése céljából”. Az Egyezményhez fűzött Kommentárok (9. szakasz) tisztázzák, hogy “a kisebb összegű »ösztönző célú« pénzkifizetések nem tekinthetők az 1. szakasz szerinti » üzlet szerzése, megtartása vagy más meg nem engedett előny elérése céljából« tett pénzkifizetésnek, így bűncselekménynek sem minősülnek. Az ilyen pénzkifizetések, amelyekkel néhány

előmozdítása érdekében egy szigorú és rendszerszerű program jött létre annak ellenőrzésére, hogy az egyes országok végrehajtsák-e a Korrupcióellenes Egyezményt.

77. A 2009. évi Korrupcióellenes Ajánlások egyik különös ajánlása szerint a kormányok ösztönözzék a területükön működő vállalkozásokat, hogy dolgozzanak ki és vezessenek be megfelelő belső ellenőrző mechanizmusokat, etikai és megfelelőségi programokat vagy intézkedéseket a külföldi megvesztegetés megelőzésére és azonosítására, a 2009. évi Korrupcióellenes Ajánlások II. mellékletével, a *Jógyakorlati útmutató belső ellenőrző mechanizmusok, etikai és megfelelőségi programok kidolgozásához* című dokumentummal összhangban. A *Jógyakorlati útmutató* a vállalkozások, üzleti és szakmai szervezetek számára készült és olyan jógyakorlatokat mutat be, amelyekkel biztosítható a megvesztegetés megelőzését és azonosítását célzó belső ellenőrző mechanizmusok, etikai és megfelelőségi programok vagy intézkedések hatékonysága.

78. A vállalkozásokat a magánszektor és a civil társadalom kezdeményezései is segítik a hatékony korrupcióellenes politika kidolgozásában és megvalósításában.

79. Az ENSZ 2005. december 14-én életbe lépett *Korrupcióellenes Egyezménye (UNCAC)* számos korrupcióellenes szabványt, intézkedést és szabályt rögzít. Az *UNCAC* értelmében a részt vevő államok kötelesek megtiltani a területükön dolgozó hivatalos személyek számára a kenőpénzek elfogadását, valamint a területükön működő vállalkozások számára a helyi és külföldi hivatalos személyek és nemzetközi szervezeteknél dolgozó hivatalos személyek megvesztegetését, továbbá a részt vevő államoknak ajánlott megtiltani a magánszektor szereplői közötti megvesztegetést is. Az *UNCAC* és a *Megvesztegetés Elleni Egyezmény* kölcsönösen erősíti és kiegészíti egymást.

80. A megvesztegetés „keresleti oldalával” szembeni fellépés egyik fontos eszköze, ha a vállalatok jó vállalatirányítási gyakorlattal akadályozzák, hogy részükre kenőpénzt ajánljanak fel. A vállalkozások támogathatnak olyan közös kezdeményezésű akciókat, amelyek a kenőpénz kérésével vagy kieszközlésével szemben lépnek fel. Mind a származási, mind pedig a befogadó ország kormányának segítenie kell azokat a vállalkozásokat, amelyek a kenőpénz kérésének vagy kieszközlésének problémájával küzdenek. A 2009. évi Korrupcióellenes Ajánlások I. mellékletében, a *Jógyakorlati útmutató az Egyezmény egyes cikkeihez* című dokumentumban foglaltak szerint a *Megvesztegetés Elleni Egyezményt* úgy kell végrehajtani, hogy az a kenőpénzt kérő külföldi hivatalos személy számára ne nyújtson védekezési vagy kivételezési lehetőséget. Továbbá az *UNCAC* megköveteli, hogy nyilvánítsa bűncselekménynek, ha egy helyi hivatalos személy kenőpénzt kér.

---

országban a hivatalos személyeket hivatali kötelességeik ellátására (például igazolások vagy engedélyek kiállítására) ösztönzik, általában törvénytelennek minősülnek az érintett külföldi országban. Más országok felléphetnek és kötelesek is fellépni e káros jelenségekkel szemben a felelős kormányzást népszerűsítő programok támogatása útján.”

VIII. Fogyasztói érdekek

A fogyasztókkal való érintkezéskor a vállalatok a tisztességes üzleti, marketing és hirdetési gyakorlatok szerint járjanak el, és tegyenek meg minden ésszerű lépést, hogy garantálják az általuk nyújtott termékek vagy szolgáltatások biztonságosságát és minőségét. Különösképpen pedig:

1. Biztosítsák, hogy az általuk nyújtott termékek és szolgáltatások minden egyezményes és törvényileg előírt fogyasztói egészségügyi és biztonsági szabványnak megfelelnek, beleértve az egészségre káros hatásra figyelmeztető feliratokat és a termék biztonságos felhasználására vonatkozó tájékoztatásokat.
2. Nyújtsanak pontos, ellenőrizhető, világos és a fogyasztók tájékozott döntéséhez elegendő információt, ideértve a termékek és szolgáltatások árára, valamint adott esetben tartalmára, biztonságos felhasználására, környezetvédelmi tulajdonságaira, karbantartására, tárolására és megsemmisítésére vonatkozó információkat is. Ezeket az információkat lehetőleg úgy tüntessék fel, hogy az lehetővé tegye a fogyasztók számára az összehasonlítást.
3. Gondoskodjanak olyan tisztességes, könnyen és időben igénybe vehető, hatékony bíróságon kívüli panaszkezelési és jogorvoslati eljárásokról, amelyek nem jelentenek túlzott költséget vagy terhet a fogyasztók számára.
4. Ne tegyenek valótlan állítást, ne hallgassanak el valós információt és ne folytassanak semmilyen más megtévesztő, félrevezető, csalárd vagy tisztességtelen gyakorlatot.
5. Támogassák a fogyasztók tudatosságát előmozdító törekvéseket a működésükhöz kapcsolódó területeken, többek között azzal a céllal, hogy a fogyasztók *i)* tájékozottabb döntést tudjanak hozni az összetettebb termékek, szolgáltatások és piacok tekintetében; *ii)* jobban megértsék döntéseik gazdasági, környezeti és társadalmi hatásait; és *iii)* támogassák a fenntartható fogyasztást.
6. Tartsák tiszteletben a fogyasztók magánélethez való jogait és ésszerű intézkedésekkel biztosítsák az általuk bekért, tárolt, feldolgozott vagy elosztott személyes adatok védelmét.
7. Teljes mértékben működjenek együtt az állami hatóságokkal a megtévesztő üzleti magatartások (például félrevezető hirdetési vagy csalárd kereskedelmi tevékenységek) elleni küzdelemben, valamint a termékeik fogyasztásából vagy használatából eredő súlyos közegészségügyi vagy biztonsági veszélyforrások kiküszöbölése, illetve elhárítása érdekében.
8. A fenti elvek alkalmazása során vegyék figyelembe *i)* a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű fogyasztókat; és *ii)* az e-kereskedelem konkrét kihívásait a fogyasztókra nézve.

Kommentár a fogyasztói érdekekről szóló fejezethez

81. Az OECD *Irányelvek* multinacionális vállalkozások számára című dokumentum fogyasztói érdekekről szóló fejezete az OECD Fogyasztóvédelmi Bizottságának és Pénzügyi Bizottságának, valamint más nemzetközi szervezeteknek, például a Nemzetközi Kereskedelmi Kamarának, a Nemzetközi Szabványügyi Szervezetnek és az Egyesült Nemzetek

Szervezetének munkáit is felhasználja (például az ENSZ 1999-ben kibővített fogyasztópolitikai irányelvei).

82. A fejezet azt a felismerést fogalmazza meg, hogy a fogyasztói elégedettség és az ehhez kapcsolódó érdekek elengedhetetlenül fontosak a vállalkozások sikeres működéséhez, továbbá, hogy a termékek és szolgáltatások fogyasztói piaca jelentősen megváltozott az elmúlt időben. A szabályozás átalakulása, a nyitottabb piacok, az új technológiák megjelenése, valamint az ügyfélszolgálatok fejlődése mind fontos tényező volt abban a változásban, amely a fogyasztókat nagyobb választási lehetőséghez és a nyíltabb versenyből származó egyéb előnyökhöz juttatta. A változás sebessége és a piacok egyre összetettebb jellege miatt ugyanakkor a fogyasztók általában véve nehezebb helyzetben vannak a termékek és szolgáltatások összehasonlításának, értékelésének tekintetében. Ezen kívül a fogyasztók demográfiai összetétele is megváltozott: a gyermekek és az idősebb felnőttek egyre jelentősebb erőt képviselnek a piacon. Bár a fogyasztók összességében magasabb iskolázottsággal rendelkeznek, sokuk még mindig nem rendelkezik azokkal az alapvető számtan-, írás- és olvasásismeretekkel, amelyekkel eligazodhatnának napjaink bonyolult, információalapú piacán. Ezen kívül egyre több fogyasztót érdekel, milyen álláspontra helyezkednek a vállalkozások egy-egy gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi témában, milyen tevékenységet folytatnak e területeken, és egyre többen veszik figyelembe ezeket, amikor terméket vagy szolgáltatást választanak.

83. A bevezető szövegrész tisztességes üzleti, marketing és hirdetési magatartásra, valamint a termékek minőségének és megbízhatóságának garantálására hívja fel a vállalkozásokat. Ezek az alapelvek, amint azt a szöveg megjegyzi, a termékekre és a szolgáltatásokra egyaránt vonatkoznak.

84. Az 1. szakasz annak jelentőségét hangsúlyozza, hogy a vállalkozások feleljenek meg a kötelező egészségügyi és biztonsági szabványoknak, valamint tájékoztassák a fogyasztókat termékeik egészségügyi és biztonsági vonatkozásairól.

85. A 2. szakasz a tájékoztatásról szól. A fejezet arra hívja fel a vállalkozásokat, hogy biztosítsák a fogyasztók részére a tájékozott döntéshez szükséges információkat, ideértve adott esetben a termékkel kapcsolatos pénzügyi kockázatokat is. Továbbá esetenként törvény is kötelezi a vállalkozásokat, hogy olyan formában biztosítsák az információkat, amelyek lehetővé teszik a fogyasztók számára a termékek és szolgáltatások közvetlen összehasonlítását, például egységár alapján. A vállalkozásoknak a közvetlenül alkalmazandó törvények hiányában ajánlott a fogyasztókat úgy tájékoztatni, hogy segítsék őket a termékek és szolgáltatások összehasonlításában, valamint a termék végösszegének könnyű meghatározásában. Megjegyzendő, hogy az „elegendő” kifejezés jelentése időről időre változhat, és a vállalkozásoknak tudniuk kell válaszolni e változásokra. A vállalkozások által a termékről vagy annak környezeti hatásairól tett állításoknak megfelelő bizonyítékokon és lehetőség szerint megfelelő teszteken kell alapulniuk. A fogyasztók környezetvédelemmel és fenntartható fogyasztással kapcsolatos kérdésekkel szembeni növekvő érdeklődésére tekintettel lehetőség szerint tájékoztatást kell adni a termékek környezetvédelmi jellemzőiről is. Ideértve a termékek energiahatékonyságát és újrahasznosíthatóságát, valamint élelmiszerkészítmények esetében az alkalmazott mezőgazdasági gyakorlatokat is.

86. A cégek üzleti magatartását egyre több fogyasztó veszi figyelembe vásárlási döntései meghozatalakor. A vállalkozásoknak éppen ezért ajánlott információt közzétenni arról, milyen kezdeményezésekkel igyekeznek társadalmi és környezetvédelmi szempontokat integrálni

üzleti tevékenységükbe, illetve milyen egyéb módon támogatják a fenntartható fogyasztást. Ezen a téren az *Irányelvek* III. Közzététel fejezete is irányadó, amely a vállalkozásokat arra bátorítja, hogy tegyenek közzé értényilatkozatokat vagy üzleti magatartási nyilatkozatokat, kitérve a vállalkozás társadalmi, etikai és környezetvédelmi politikájára, illetve a vállalkozás által aláírt egyéb magatartási kódexre. A vállalkozásoknak célszerű ezeket az információkat világos megfogalmazásban és a fogyasztók számára vonzó formátumban közzétenni. Előnyös lenne, ha emelkedne az ezen a területeken jelentést tevő és a fogyasztók számára információt közlő vállalkozások száma.

87. A 3. szakasz a fogyasztói jogviták rendezéséről és jogorvoslatról szóló 2007. évi tanácsi ajánlás kifejezéseit használja. Az ajánlás a fogyasztói panaszkezelés hatékony módszereinek kifejlesztésére nyújt keretrendszert, és egy sor olyan intézkedést is megfogalmaz, amelyet az ipari szereplők tehetnek ezen a téren. Megjegyzendő, hogy sok vállalkozás mechanizmusokat dolgozott ki a fogyasztói jogviták rendezésére, amelyek hozzájárultak a fogyasztói bizalom és elégedettség növeléséhez. Ezek a mechanizmusok praktikusabb megoldást nyújtanak, mint a sokszor valamennyi fél számára költséges, bonyolult és hosszadalmas jogi eljárások. Azonban ahhoz, hogy e bíróságon kívüli mechanizmusok hatékonyan működhessenek, elő kell segíteni, hogy a fogyasztók megismerjék őket, továbbá hasznos lenne, ha a fogyasztók útmutatót kapnának a panasztételhez, különösen, ha a panasz határon átnyúló vagy többdimenziós ügyleteket érintenek.

88. A 4. szakasz a megtévesztő, a félrevezető, a csalárd és más tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozik. Ezek a gyakorlatok a fogyasztónak és a felelősen működő vállalkozásoknak egyaránt kárt okozva eltorzítják a piaci helyzetet, ezért kerülni kell őket.

89. Az 5. szakasz a fogyasztói tudatosságról szól, amelyre a piacok és a termékek növekvő összetettsége miatt egyre nagyobb szerep hárul. Már számos kormány, fogyasztói szervezet és vállalkozás felismerte, hogy ennek megoldása közös felelősség és valamennyien fontos szerepet játszhatnak benne. A fogyasztók által az összetett termékek pénzügyi és egyéb szempontból történő értékelése terén tapasztalt nehézségek megerősítették az érintettekben annak a fontosságát, hogy a tudatosság növelésével javítsák a fogyasztói döntéshozatalt.

90. A 6. szakasz a személyes adatokra vonatkozik. Mivel a vállalkozások – részint az internet és a technológiai fejlődések hatására – egyre több személyes adatot gyűjtenek és használnak fel, fontossá vált, hogy megvédjék a személyes adatokat a magánélethez való jog elleni jogsértésektől, ideértve a biztonsági jogsértéseket is.

91. A 7. szakasz rámutat a vállalkozások és az állami hatóságok közötti együttműködés fontosságára a megtévesztő piaci gyakorlatok hatékonyabb megelőzése és visszaszorítása terén. Az együttműködés a közegészségügyi, biztonsági és környezetvédelmi kockázatok csökkentése és megelőzése érdekében is fontos, ideértve a termékek megsemmisítésével, fogyasztásával és felhasználásával kapcsolatos kockázatokat is. Ez arra irányítja a figyelmet, hogy fontos a termékek teljes életciklusát figyelembe venni.

92. A 8. szakasz szerint a termékek és szolgáltatások értékesítése során a vállalkozások vegyék figyelembe a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű fogyasztókat. A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű fogyasztók olyan speciális fogyasztóknak vagy fogyasztói csoportnak számítanak, akik személyes jellemzőik vagy körülményeik (például életkor, szellemi vagy testi fogyatékoság, iskolázottság, jövedelem, nyelv vagy távoli lakóhely) miatt csak különösen nagy nehézségek árán képesek érvényesülni napjaink információalapú, globalizált

piacain. A szakasz felhívja a figyelmet az e-kereskedelem mobilalapú és egyéb formáinak növekvő fontosságára a világpiacon. Egyre több és egyre jelentősebb előny származik ugyanis az ilyen típusú kereskedelemről. A kormányok sok időt szántak arra, hogy megvizsgálják, milyen módon garantálható a fogyasztók átlátható és hatékony védelme, és ez a védelem az e-kereskedelem esetében sem kisebb, mint a kereskedelem hagyományosabb formái esetében.

IX. Tudomány és technológia

A vállalkozások:

1. Törekedjenek arra, hogy tevékenységük összeegyeztethető legyen a működési területük országának tudományos és technológiai (T&T) politikájával és a működési területük szerinti ország terveivel, és lehetőség szerint járuljanak hozzá a helyi és nemzeti innovációs kapacitás fejlődéséhez.
2. Amennyiben üzleti tevékenységük során ez lehetséges, alkalmazzanak olyan gyakorlatokat, amelyek lehetővé teszik a technológia és know-how átadását és gyors elterjedését, a szellemi tulajdonjogok védelmének kellő tiszteletben tartásával.
3. Lehetőség szerint folytassanak tudományos és technológiai fejlesztési munkálatokat a befogadó országokban a helyi piaci igények kielégítésére, valamint alkalmazzanak a helyi országból származó tudományos és technikai személyzetet, emellett ösztönözzék képzésüket, az üzleti igények figyelembe vételével.
4. A szellemi tulajdonjogok használati licencjogának vagy a technológiának egyéb módon történő átadását ésszerű feltételek és körülmények között tegyék, valamint oly módon, hogy az a befogadó ország hosszú távon fenntartható fejlődéséhez járuljon hozzá.
5. Ahol ez az üzleti célkitűzések szempontjából fontos, építsenek ki kapcsolatokat a helyi egyetemekkel és állami kutatóintézetekkel, valamint a helyi iparral vagy ipari társulásokkal együttműködve vegyenek részt kutatási projekteknél.

Kommentár a tudomány és technológia című fejezethez

93. Egy olyan információalapú és globalizált gazdaságban, ahol a nemzeti határok már a kis és a helyi érdekeltségű vállalkozások számára is elhanyagolhatók, a technológiához és a szakértelemhez való hozzáférés, illetve ezek alkalmazása elengedhetetlen a vállalati teljesítmény fokozásához. Ez a hozzáférés azért is fontos, hogy a technológiai fejlődés az egész gazdaságra kifejthesse hatását, ideértve a termelékenység fenntartható növelését és a fenntartható munkahelyteremtést is. A multinacionális vállalkozások a határokon átívelő technológiai áramlás legfőbb letéteményesei. Az új technológiák fejlesztésével, terjesztésével, sőt a helyi vállalkozások és az intézmények számára történő elérhetővé tételével hozzájárulnak a befogadó országok nemzeti innovációs kapacitásának növeléséhez. A multinacionális vállalkozások kutatás-fejlesztési tevékenységei – ha jól kapcsolódnak a nemzeti innovációs rendszerhez – gyorsíthatják a befogadó országok gazdasági és társadalmi fejlődését. Cserébe a befogadó országokban kialakított dinamikus innovációs rendszer növeli a multinacionális vállalkozások kereskedelmi lehetőségeit.

94. Ennek fényében a fejezet a gazdasági megvalósíthatóság, a versenyképesség és egyéb szempontok figyelembe vételével igyekszik elősegíteni, hogy a multinacionális vállalkozások a működésük szerinti országokban terjesszék a kutatás-fejlesztési tevékenységeik gyümölcseit, amivel hozzájárulnak a befogadó országok innovatív kapacitásának erősítéséhez is. E tekintetben a technológiaterjesztés előmozdítása azon termékek üzleti felhasználását is jelenti, amelyek új technológiákat, folyamatinnováció licencelését, T&T szakemberek alkalmazását és képzését, vagy közös K+F együttműködések indítását is magukban foglalják.

A technológiák értékesítése vagy licencelése során nem csak az egyeztetett feltételeknek kell ésszerűnek lenniük, de a multinacionális vállalkozás azt is megfontolhatja, milyen hosszú távú fejlesztési, környezetvédelmi vagy más hatásai lehetnek a technológiának a származási és befogadó országban. A multinacionális vállalkozások tevékenységeik során a nemzetközi leányvállalatok és az alvállalkozók innovatív kapacitását is kialakíthatják és fejleszthetik. Ezen kívül, a multinacionális vállalkozások felhívhatják a figyelmet a helyi fizikai és intézményi T&T infrastruktúra jelentőségére. E tekintetben a multinacionális vállalkozások jótékonyan hozzájárulhatnak, hogy a befogadó országok olyan politikai keretet dolgozzanak ki, amely elősegíti a dinamikus innovációs rendszerek fejlesztését.

X. Verseny

A vállalkozások:

1. A vállalkozások a vonatkozó törvények és szabályozások keretén belül tevékenységüket versenyszellemben folytassák, figyelembe véve mindazon joghatóságok versenyjogi törvényeit, ahol tevékenységük versenyellenes hatású lehet.

2. Tartózkodjanak a versenytársakkal való versenyellenes megállapodások megkötésétől vagy végrehajtásától, ideértve az alábbi területeket is:

a) árszabályozás;

b) manipulációs ajánlattétel (összejátszásos tenderek);

c) termelési korlátozások vagy kvóták megállapítása; vagy

d) a piacok fogyasztók, beszállítók, felségterületek vagy kereskedelmi kijelölésén keresztüli megosztása vagy felosztása.

3. Működjenek együtt az eljáró versenyjogi hatóságokkal a vonatkozó törvények és a megfelelő biztosítékok szerint többek között oly módon, hogy információkérésre minél hamarabb és a lehető legteljesebb módon választ adnak, valamint fontolják meg a rendelkezésre álló jogi eszközök, például adott esetben a titoktartási jogról való lemondás lehetőségét, így segítve az eljáró hatóságok közötti hatékony és eredményes együttműködést.

4. Rendszeresen segítsék elő, hogy alkalmazottaik tisztában legyenek a vonatkozó versenytörvények és szabályozások betartásának fontosságával, továbbá szervezzenek képzést felsővezetőiknek a versenyjogi kérdésekről.

Kommentár a versenyről szóló fejezethez

95. A fejezet ajánlásai hangsúlyozzák a versenyjogi törvények és jogszabályok fontosságát a belföldi és nemzetközi piacok hatékony működésében, és megerősítik annak szükségességét, hogy a belföldi és multinacionális vállalkozások betartsák e törvényeket és jogszabályokat. Továbbá igyekezzenek biztosítani, hogy a vállalkozások legyenek tisztában a versenyjogi törvények hatásköri, jogorvoslati és szankcionális változásaival, valamint a versenyjogi hatóságok közötti együttműködés mértékével. A „versenyjogi törvény” kifejezés a tröszt- és monopóliumellenes törvényeken túl olyan törvényt jelent, amelyek különféle módon tiltják az alábbiakat:

a) versenyellenes megállapodások;

b) a piaci erőviszonyokkal vagy erőfölénnyel való visszaélés;

c) piaci erő vagy erőfölény szerzése a hatékony teljesítményen kívül bármilyen más eszközzel; vagy

d) fúzió vagy részesedésszerzésen keresztül a verseny jelentős mértékű csökkentése vagy a hatékony verseny jelentős mértékű akadályozása.

96. Általánosságban a versenyjogi törvények és politikák tiltják az alábbiakat:

a) jelentős piaci szereplők közötti kartell (ún. „kőkemény” kartell);

b) egyéb versenyellenes megállapodás;

c) olyan versenyellenes magatartás, amely kihasználja vagy kiterjeszti a piaci erőt vagy a piaci erőfölényt; és

d) a versenyellenes fúzió vagy részesedésszerzés.

A „kőkemény” kartellek elleni hatékony fellépésről szóló, 1998. évi, C(98)35/FINAL számú OECD tanácsi ajánlás értelmében az a) pontban hivatkozott versenyellenes megállapodások „kőkemény” kartellnek minősülnek, de az ajánlás figyelembe veszi a tagországok törvényei közötti különbségeket, ideértve azokat a törvényi mentesítéseket vagy rendelkezéseket, amelyek kivételt tesznek vagy felhatalmazást adnak máskülönben tiltott tevékenységekre vonatkozóan. A jelen *Irányelvek* ajánlásai nem sugallják, hogy a vállalkozások igyekezzenek kihasználni ezeket a törvényi mentesítéseket vagy rendelkezéseket. A b) és c) pontok általánosabb kategóriákat tartalmaznak, mivel az egyéb jellegű megállapodások és egyoldalú magatartások hatásai nem egyértelműek, ezért nincs széleskörű egyetértés abban, mi számít versenyellenesnek.

97. A versenyjogi politika célja, hogy elősegítse azokat a piaci feltételeket, amelyekben a termékek és szolgáltatások jellegét, minőségét és árát egymással versenyző piaci erők határozzák meg, és ezáltal hozzájáruljon az általános jóléthez és gazdasági növekedéshez. Az ilyen versenyközpontú piaci környezet nemcsak a fogyasztóknak és az érintett terület gazdaságának előnyös, hanem azok a vállalkozások is profitálhatnak belőle, amelyek hatékonyan válaszolnak a fogyasztói igényekre. A vállalkozások hozzájárulhatnak e folyamathoz, ha tájékoztatást és tanácsot adnak azoknak a kormányoknak, amelyek a piac hatékonyságát csökkentő vagy a versenyt más módon visszafogó törvényeket és politikákat próbálnak bevezetni.

98. A vállalkozásoknak fontos szem előtt tartaniuk, hogy újabb és újabb versenyjogi törvények lépnek hatályba, és ezek egyre gyakrabban tiltják azokat a külföldi versenyellenes tevékenységeket, amelyek káros hatással vannak a belföldi fogyasztókra. Ezen kívül, a határokon átnyúló kereskedelem és befektetés következtében egyre valószínűbb, hogy egy adott joghatóságon belül megvalósuló versenyellenes magatartás más joghatóságokon belül káros hatásokkal jár. A vállalkozásoknak ezért nemcsak a működési területük szerinti ország törvényeire kell figyelemmel lenniük, hanem mindazon országok törvényeire, amelyekben magatartásuk hatásai valószínűleg érezhetők lesznek.

99. Végül a vállalkozásoknak fel kell ismerniük, hogy a versenyjogi hatóságok egyre több és mélyebb együttműködést alakítanak ki a versenyellenes tevékenységek felkutatására és szankcionálására. Általánosságban lásd: a tagországok nemzetközi keresdelemet érintő versenyellenes gyakorlatok terén történő együttműködéséről szóló, C(95)130/FINAL számú tanácsi ajánlást; a fúziók felülvizsgálatáról szóló, C(2005)34. számú tanácsi ajánlást. Abban az esetben, ha különböző joghatóságok versenyjogi hatóságai ugyanazt a magatartást

vizsgálják, a vállalkozások a hatóságok együttműködésének segítségével hozzájárulhatnak a következetes és hatékony döntéshozatalhoz, valamint a versenyjogi jogorvoslatokhoz, egyben költséget is megtakarítanak a kormányok és a vállalkozások számára.

XI. Adózás

1. Fontos, hogy a vállalkozások járuljanak hozzá a befogadó országok államháztartásához azáltal, hogy időben eleget tesznek adózási kötelezettségeiknek. A vállalkozások különösen és egyenlő mértékben tartásuk be a tevékenységükkel érintett valamennyi ország adótörvényeinek és rendelkezéseinek betűjét és szellemét. A törvény szellemének való megfelelés azt jelenti, hogy a vállalkozások felismerik és követik a jogalkotó szándékát. Azonban nem kívánja meg a vállalkozástól, hogy az ilyen értelmezés következtében a törvényileg előírt összegnél többet fizessen. Az adózási kötelezettségek betartása olyan intézkedések meghozatalát jelenti, mint a tevékenységhez kapcsolódó adók helyes megállapításához szükséges információ időben történő átadása a megfelelő hatóságoknak, valamint a transzferárazási gyakorlatoknak a szokásos piaci ár elvéhez történő igazítása.

2. A vállalkozásoknak az adóügyi kormányzást és adókövetelményeknek való megfelelést felügyeletük és szélesebb értelemben vett kockázatkezelési rendszerük fontos részeként kell, hogy kezeljék. A vállalatvezetés fogadja el adókockázat-kezelési stratégiákat az adózással összefüggő pénzügyi, szabályozási és hírnevet érintő kockázatok teljes mértékű azonosítása és értékelése érdekében.

Kommentár az adózásról szóló fejezethez

100. A felelős vállalatirányítás az adózás területén azt is jelenti, hogy a vállalkozások az adótörvények és jogszabályok betűjével és szellemével összhangban járnak el a működési területük szerinti valamennyi országban, együttműködnek a hatóságokkal és rendelkezésükre bocsátják a vonatkozó vagy törvényileg előírt információkat. Egy vállalkozás akkor jár el az adótörvény szellemének megfelelően, ha ésszerű intézkedéseket tesz a jogalkotó szándékának azonosítására és e szándékkal összhangban, valamint a jog nyelvezetére és a jogtörténet vonatkozó, kortárs fejezeteire való figyelemmel értelmezi az adószabályokat. A vállalkozások úgy strukturálják ügyleteiket, hogy azok adóügyi eredményei ne kerüljenek ellentmondásba az ügyletek mögöttes gazdasági eredményeivel, kivéve ha az adott eredményt konkrét törvény írja elő. Ebben az esetben a vállalkozás joggal tekintheti úgy, hogy az ügylet oly módon van strukturálva, hogy az a jogalkotó szándékával nem ütköző adóügyi eredményt ad.

101. Az adókövetelményeknek való megfelelés magában foglalja az adóhatósággal való együttműködést, valamint a hatóság által az adótörvények hatékony és egyenlő alkalmazásának biztosítása érdekében kért információk közlését is. Az együttműködés ki kell, hogy terjedjen arra is, hogy az illetékes hatóságok által a vállalkozástól adóegyezmény vagy információcseréről szóló megállapodás értelmében kért információkat a vállalkozás időben és teljes körűen közli. Erre az információközlési kötelezettségvállalásra azonban bizonyos mértékű korlátozások vonatkoznak. Az *Irányelvek* összekapcsolja a közlendő információkat azzal, hogy azok mennyire szükségesek az alkalmazandó adótörvények érvényesítéséhez. Tehát azt a felismerést fogalmazza meg, hogy egyensúlyt kell teremteni a vállalkozások adótörvényeknek való megfelelése és az adóhatóságok azon törekvése között, hogy az adótörvények betartatása érdekében teljes, friss és pontos információkkal rendelkezzenek.

102. A vállalkozások kötelezettségvállalásai az együttműködés, átláthatóság és adókövetelményeknek való megfelelés terén meg kell, hogy jelenjenek a vállalkozás kockázatkezelési rendszerében, struktúráiban és politikáiban. A gazdasági társaságként működő vállalkozások esetében a cégvezetőség feladata, hogy az adóügyi kockázatokat több

módon is felügyelje. A cégvezetőség például proaktív módon dolgozzon ki megfelelő adózási alapelveket, valamint hozzon létre belső adóellenőrző rendszereket annak érdekében, hogy a vállalatirányítási intézkedések összhangban legyenek a vezetőség adóügyekben kialakított álláspontjával. A cégvezetőséget értesíteni kell minden lényeges potenciális adókockázatról, és ki kell jelölni a felelősöket a belső adóellenőrzési funkciókra és a cégvezetőség felé történő jelentéstételre is. Egy olyan átfogó kockázatkezelési stratégia, amely az adóügyekre is kiter, nemcsak azt teszi lehetővé a vállalkozás számára, hogy felelős vállalkozásként járjon el, hanem azt is, hogy hatékonyan kezelje azokat az adóügyi kockázatokat, amelyek elősegíthetik a nagyobb pénzügyi, szabályozási és hírnevet érintő kockázatok elkerülését.

103. Egy multinacionális cégcsoport egy adott országban működő tagja kiterjedt gazdasági kapcsolatokkal rendelkezhet ugyanazon cégcsoport más országban működő tagjaival. E kapcsolatok pedig hatással lehetnek valamennyi fél adófelelősségére. Ennek megfelelően az adóhatóságoknak szükségük lehet joghatóságukon kívül eső információk bekérésére is annak érdekében, hogy értékelni tudják az említett gazdasági kapcsolatokat és meghatározhassák a multinacionális cégcsoport joghatóságukon belül eső tagjának adó kötelezettségeit. Ez esetben a közlendő információk szintén azon információkra korlátozódnak, amelyek a kapcsolatok adóügyi értékelése szempontjából szükségesek vagy törvényileg előírtak, és amelyek révén a multinacionális cégcsoport tagjának adókötelezettségeit kívánják megállapítani. Az ilyen jellegű információközlésben a multinacionális vállalkozásnak együtt kell működnie.

104. A transzferárazás különösen fontos kérdés a felelős vállalatirányítás és az adózás terén. A globális kereskedelem és határokon átnyúló közvetlen beruházások (és a multinacionális vállalkozásoknak e kereskedelemben és beruházásokban betöltött fontos szerepének) drasztikus növekedésével a transzferárazás meghatározó tényező a multinacionális cégcsoport tagjai adókötelezettségeinek megállapításában, mivel alapvetően befolyásolja a multinacionális vállalkozás adóalapjának megoszlását a működési helye szerinti országok között. A szokásos piaci ár elve, amely a fejlett és fejlődő országok között létrejött, az adózásról szóló OECD-modellegyezményben és kettős adóztatásról szóló ENSZ-modellegyezményben is szerepel, a kapcsolt vállalkozások közötti profit allokációjának nemzetközileg elfogadott szabványa. A szokásos piaci ár elvének alkalmazásával megelőzhető a nyereség és a veszteség áthárítása, és minimalizálható a kettős adóztatás kockázata. Ennek megfelelő alkalmazásához a multinacionális vállalkozásoknak együtt kell működniük az adóhatóságokkal és minden vonatkozó vagy törvényileg előírt információt rendelkezésre kell bocsátaniuk az általuk és partnereik által a nemzetközi ügyletek során alkalmazott transzferárazási módszer kiválasztásával kapcsolatban. Sokszor mind a multinacionális vállalkozások, mind pedig az adóhatóságok számára nehéz meghatározni, hogy egy adott transzferárazási módszer megfelelően tükrözi-e a szokásos piaci ár szabványát (avagy elvét), alkalmazásuk tehát nem egzakt tudomány.

105. Az OECD Költségvetési Ügyek Bizottsága már dolgozik a transzferárak és a szokásos piaci ár elvének összehangolását biztosító ajánlason. Munkájának eredményeként született meg 1995-ben az *OECD transzferárazási irányelvek multinacionális vállalkozások és adóhatóságok számára (OECD transzferárazási irányelvek)* című dokumentum, amelyre a kapcsolt vállalkozások közötti transzferárazás megállapításával foglalkozó OECD-bizottság alapozta ajánlását (egy multinacionális cégcsoport tagja hagyományos esetben kapcsolt vállalkozásnak minősül). Az *OECD transzferárazási irányelvei* és a tanácsi ajánlás folyamatosan frissül annak érdekében, hogy tükrözze a globális gazdaság változásait, valamint az adóhatóságok és adófizetők transzferárazás terén szerzett tapasztalatait. A szokásos piaci árról, amely az állandó létesítmények nyereségének azon célból történő

allokációjára vonatkozik, hogy a befogadó állam megállapíthassa nemzetközi adószerződések szerinti adójogait, az OECD Tanácsa 2008-ban ajánlás fogadott el.

106. Az *OECD transzferárazási irányelvei* arra koncentrálnak, miként alkalmazható a szokásos piaci ár elve a kapcsolt vállalkozások transzferárazásának értékelésére. Az *OECD transzferárazási irányelvei* az által próbál segíteni az OECD tagországok és nem OECD tagországok adóhatóságainak és a multinacionális vállalkozásoknak, hogy olyan kölcsönösen kielégítő megoldást mutat be a transzferárazási esetekre, amelyek révén minimalizálható az adóhatóságok közötti, valamint az adóhatóságok és a multinacionális vállalkozások közötti összeütközés, és elkerülhető a költséges pereskedés. Annak érdekében, hogy transzferárazásuk összhangban legyen a szokásos piaci ár elvével, a multinacionális vállalkozásoknak ajánlott betartani az OECD transzferárazási irányelveihez fűzött módosított és kiegészített útmutatót⁷.

---

⁷ A nem OECD-tag támogató országok közül Brazília nem alkalmazza a törvénykezési gyakorlatában az OECD Transzferárazási Irányelveit, ennek megfelelően a multinacionális vállalkozások nem alkalmazhatják az említett Irányelvek útmutatásait az ebben az országban folytatott tevékenységeikből keletkezett adóköteles jövedelmük megállapítására az ország jogszabályaiban rögzített adózási követelmények értelmében. Egy másik nem OECD-tag támogató ország, Argentína jelezte, hogy az ország törvénykezési gyakorlatában nem kötelező alkalmazni az OECD Transzferárazási Irányelveit.

II. rész

Alkalmazási eljárások az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó Irányelveihez

Az OECD Tanácsának az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó Irányelveivel kapcsolatos határozatának módosítása

A TANÁCS,

Figyelembe véve a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet Konvencióját, amit 1960. december 14.-én fogadtak el;

Figyelembe véve az OECD Nyilatkozatát nemzetközi beruházásokról és multinacionális vállalkozásokról (a „Nyilatkozat”), amelyben a támogató országok kormányai („támogató országok”) közösen ajánlják a területükön vagy területükről tevékenykedő multinacionális vállalkozásoknak az „Irányelvek multinacionális vállalkozások számára” című dokumentum (az „Irányelvek”) betartását;

Felismerve, hogy mivel a multinacionális vállalkozások működése az egész világra kiterjed, a Nyilatkozattal kapcsolatos nemzetközi együttműködésnek is minden országra ki kell terjednie;

Figyelembe véve a Beruházási Bizottság hatáskörét, különös tekintettel a Nyilatkozattal [C(84)171(Final), megújítva C/M(95)21] kapcsolatos kötelességeire;

Figyelembe véve az 1976-os Nyilatkozat első Felülvizsgálatáról szóló Jelentést [C(79)102(Final)], a Nyilatkozat második Felülvizsgálatáról szóló Jelentést [C/MIN(84)5(Final)], a Nyilatkozat 1991-es Felülvizsgálatáról szóló Jelentést [DAFFE/IME(91)21], valamint az Irányelvek 2000-es Felülvizsgálatáról szóló Jelentést [C(2000)96];

Figyelembe véve a Tanács 1984 júniusi Második, Javított Határozatát [C(84)90], mely 1991 júniusában módosításra került [C/MIN(91)7/ANN1];

Figyelembe véve, hogy kívánatos az *Irányelvekben* foglaltakról történő konzultációs eljárások hatékonyabbá tételének, valamint az *Irányelvek* hatékonyságának előmozdítása;

A Beruházási Bizottság javaslata alapján

AZ ALÁBBI HATÁROZATOT HOZZA:

I. Nemzeti Kapcsolattartó Pontok

1. A támogató országok kötelesek Nemzeti Kapcsolattartó Pontokat létesíteni promóciós tevékenységek, valamint az érintett felek kikérdezése céljából és az utóbbiakkal való tárgyalás

lefolytatására az *Irányelvekben* foglalt összes ügyben, hogy hozzájáruljanak az ezzel kapcsolatos problémák megoldásához, megfelelően figyelembe véve a mellékelt eljárási útmutatóban foglaltakat. Az ilyen rendelkezésre álló lehetőségekről értesítendő az üzleti társadalom, a munkavállalói szervezetek, valamint minden egyéb érdekelt fél.

2. A különböző országokban található Nemzeti Kapcsolattartó Pontoknak szükség esetén együtt kell működniük az Irányelvekre vonatkozó és a tevékenységükkel kapcsolatos valamennyi ügyben. Általános eljárásként nemzeti szinten kell először tárgyalásokat folytatni, mielőtt más Nemzeti Kapcsolattartó Ponttal érintkezésbe lépnének.

3. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok évente kötelesek találkozni, hogy megosszák tapasztalataikat, valamint jelentést tegyenek a Beruházási Bizottságnak.

4. A támogató országoknak biztosítaniuk kell Nemzeti Kapcsolattartó Pontjaik részére a feladataik hatékony ellátásához szükséges emberi és pénzügyi erőforrásokat, figyelemmel a belső költségvetési prioritásokra és gyakorlatokra.

II. A Beruházási Bizottság

1. A Beruházási Bizottság („a Bizottság”) időszakosan vagy egy támogató ország kérésére köteles eszmecserét szervezni az Irányelvekben foglalt ügyekről, valamint megosztani az azok alkalmazásában szerzett tapasztalatokat

2. A Bizottság időszakosan köteles meghívni az Üzleti és Ipari OECD Tanácsadói Bizottságot (BIAC), valamint a Szakszervezeti OECD Tanácsadói Bizottságot (TUAC) (a „tanácsadó testületek”), valamint egyéb nem kormányzati szervezeteket, hogy kifejtsek nézeteiket az Irányelvekben lefektetett témákban. Emellett kérés szerint eszmecsere folytatható a tanácsadó testületekkel a fenti témákban.

3. A Bizottság az *Irányelvekben* lefektetett ügyekben eszmecserét folytat a nem támogató országok képviselőivel annak érdekében, hogy az Irányelvekkel összhangban világszerte elősegítse a vállalkozások felelős üzleti magatartását, és minden szereplő számára azonos feltételek rögzítését. Azon nem támogató országokkal is törekszik együttműködni, amelyeknek különös érdekük fűződik az *Irányelvekhez* és elveik, szabványaik előmozdításához.

4. A Bizottság felelős az Irányelvek magyarázatáért. Ha egy vállalkozás olyan különleges helyzetbe kerül, amelyben magyarázatra van szükség, lehetőséget kap az *Irányelvekben* megfogalmazottakról alkotott véleményének szóbeli vagy írásbeli kifejtésére az érdekeit érintő ügyekben. A Bizottság nem hoz döntéseket az egyes vállalkozások magatartásával kapcsolatban.

5. A Bizottság eszmecserét tart a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok tevékenységéről a célból, hogy elősegítse az *Irányelvek* hatékonyságának növelését és a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok közötti funkcionális egyenlőséget.

6. A Bizottság figyelembe veszi a mellékelt Eljárási útmutatót, hogy eleget tegyen az *Irányelvek* hatékony működésének biztosítására vonatkozó köteletségének

7. A Bizottság időszakosan jelentést tesz az *Irányelvek* által érintett ügyekről a Tanácsnak. Jelentéseiben a Bizottság lehetőség szerint figyelembe veszi a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok által készített jelentéseket, a tanácsadó testületek, az OECD Watch, valamint más nemzetközi partnerek és nem támogató országok által kifejtett véleményeket.

8. A Bizottság a Nemzeti Kapcsolattartó Pontokkal együttműködésben olyan proaktív napirendet követ, amely elősegíti, hogy a vállalkozások hatékonyan betarthassák az Irányelvek alapelveit és szabványait. Különösen köteles együttműködési lehetőségeket keresni a tanácsadó testületekkel, az OECD Watch szervezettel és egyéb nemzetközi partnerekkel, illetve további érintettekkel annak elősegítése érdekében, hogy a multinacionális vállalkozások az *Irányelvekkel* összhangban pozitívan és a fenntartható fejlődésre figyelemmel hozzájáruljanak a gazdasági, környezetvédelmi és társadalmi fejlődéshez, továbbá segítsék őket a sajátos termékekhez, térségekhez, ágazatokhoz és iparágakhoz kapcsolódó kedvezőtlen hatások kockázatának azonosításában és kezelésében.

III. A Határozat felülvizsgálata

Ez a Határozat időszakosan felülvizgálatra kerül. Erre vonatkozóan a Bizottság tesz ajánlást.

Eljárási útmutató

I. Nemzeti Kapcsolattartó Pontok (NKP-k)

A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok feladata az *Irányelvek* hatékonyságának növelése. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok a láthatóság, a hozzáférhetőség, az átláthatóság és az elszámoltathatóság alapvető kritériumainak megfelelően működnek a funkcionális ekvivalencia elérése érdekében.

A. Intézményes rendelkezések

A funkcionális ekvivalencia célkitűzésének megfelelően és az *Irányelvek* hatékonyságát előmozdítandó, a támogató országok szabad kezet kapnak Nemzeti Kapcsolattartó Pontjaik megszervezésében, törekedve a társadalmi partnerek – ideértve az üzleti társadalmat, a munkavállalói szervezeteket és egyéb érdekelt feleket, mint például a nem kormányzati szervezeteket – aktív támogatására.

Ennek megfelelően a Nemzeti Kapcsolattartó Pont:

1. Olyan összetételű és szervezeti formájú, amely hatékony alapot biztosít az *Irányelvek* által lefedett témák széles körének kezeléséhez, valamint lehetővé teszi, hogy a Nemzeti Kapcsolattartó Pont pártatlanul, ugyanakkor a támogató ország kormánya által elszámoltatható módon működjön.
2. Céljának elérése érdekében különböző szervezeti formákban működhet. Állhat egy vagy több minisztérium magas rangú tisztségviselőiből, lehet egy magas rangú kormányhivatalnok vagy egy magas rangú tisztségviselő által vezetett kormányhivatal, lehet intézmények közötti vagy olyan csoport, amely független szakértőkből áll. Meghívhatók továbbá az üzleti társadalom, a munkavállalói szervezetek, vagy más nem kormányzati szervezetek képviselői is.
3. Kapcsolatot épít ki és tart fenn az üzleti társadalom, a munkavállalói szervezetek képviselőivel, valamint minden egyéb olyan érdekelt féllel, akik képesek hozzájárulni az *Irányelvek* hatékony működéséhez.

B. Információ és promóció

A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok:

1. A megfelelő eszközökkel – ideértve az internetes információt is – a nemzeti nyelveken ismertté és hozzáférhetővé teszik az *Irányelveket*. A leendő befektetőket (akár külső, akár belső), lehetőség szerint, tájékoztatják az *Irányelvekről*.
2. Biztosítják, hogy az érdekelt felek ismerjék az *Irányelveket*, ideértve szükség szerint az üzleti társadalommal, a munkavállalói szervezetekkel és egyéb nem kormányzati szervezetekkel, valamint az érdekelt nagyközönséggel való együttműködést is.

3. Válaszolnak az *Irányelvekkel* kapcsolatban az alábbi partnerektől érkezett tájékoztatási kérelmekre:

a) más Nemzeti Kapcsolattartó Pontok;

b) az üzleti társadalom, munkavállalói szervezetek, egyéb nem kormányzati szervezetek és a nyilvánosság; valamint

c) a nem támogató országok kormányai.

C. Alkalmazás különleges esetekben

Különleges esetekben a Nemzeti Kapcsolattartó Pont hozzájárul az *Irányelvek* alkalmazásából eredő ügyek megoldásához, mégpedig kiszámítható, igazságos és az *Irányelvek* alapelveivel és szabványaival összeegyeztethető módon. A felmerült kérdések időben történő, hatékony és a vonatkozó törvényeknek megfelelő megoldásának elősegítése érdekében az Nemzeti Kapcsolattartó Pont vitafórumot biztosít az üzleti társadalom, a munkavállalói szervezetek, valamint egyéb érdekelt felek részére. Ennek során az Nemzeti Kapcsolattartó Pont:

1. Előzetesen felméri, hogy a felmerült ügy további kivizsgálásra szorul-e, és válaszol az abban érintett feleknek.

2. Amennyiben a felmerült ügyek további vizsgálatot igényelnek, minden hivatali segítséget megad az érdekelt feleknek az ügy megoldásához. Ennek érdekében az Nemzeti Kapcsolattartó Pont konzultál a felekkel, és amennyiben szükséges:

a) tanácsot kér az illetékes hatóságoktól és/vagy az üzleti társadalom, munkavállalói szervezetek és egyéb nem kormányzati szervezetek képviselőitől, valamint hozzáértő szakértőktől;

b) konzultációt folytat az érintett ország vagy országok Nemzeti Kapcsolattartó Pontjaival;

c) útmutatást kér a Bizottságtól, ha kétségei merülnek fel az *Irányelvek* értelmezésével kapcsolatban bizonyos esetekben;

d) olyan, konszenzuson alapuló és vitamentes megoldási módokat javasol – illetve az érdekelt felek beleegyezésével eszközöl – a vita megoldására, mint egyeztető tárgyalások vagy közvetítés annak érdekében, hogy segítse a feleket az ügy kezelésében.

3. Az eljárások lezárultával és az érdekelt felekkel folytatott konzultáció végeztével – tekintettel a bizalmas üzleti és más érintetti információkra – nyilvánosan elérhetővé teszi ezen eljárások eredményeit az alábbi dokumentumok kibocsátásával:

a) nyilatkozat, amennyiben a Nemzeti Kapcsolattartó Pont úgy dönt, hogy a felmerült kérdés nem igényel további vizsgálatot. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell legalább a felmerült kérdés leírását és a Nemzeti Kapcsolattartó Pont döntése alapjául szolgáló indokokat;

b) jelentést, amennyiben a felek egyetértésre jutottak a felmerült kérdésben. A jelentésnek tartalmaznia kell legalább a felmerült kérdés leírását, a Nemzeti Kapcsolattartó Pont által a

felek segítésére kezdeményezett eljárásokat, és a megállapodás időpontját. A megállapodás tartalmára vonatkozó adatokat csak annyiban kell közölni, amennyiben a felek ehhez hozzájárultak;

c) nyilatkozatot, amennyiben a felek nem tudtak megegyezni, vagy valamelyik fél nem kíván részt venni az eljárásokban. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell legalább a felmerült kérdés leírását és a Nemzeti Kapcsolattartó Pont azon döntése alapjául szolgáló indokokat, hogy a felmerült kérdés további vizsgálatot kíván, valamint a Nemzeti Kapcsolattartó Pont által a felek segítésére kezdeményezett eljárásokat. A Nemzeti Kapcsolattartó Pont lehetőség szerint ajánlást tesz az *Irányelvek* alkalmazására, amelyre szintén hivatkozni kell a nyilatkozatban. Lehetőség szerint a nyilatkozatban térjenek ki arra, miért nem lehetett megállapodásra jutni.

A Nemzeti Kapcsolattartó Pont időben értesíti a Bizottságot a különleges esetekben foganatosított eljárásokról.

4. A felmerült problémák megoldásának elősegítése érdekében megfelelő lépéseket tesz a bizalmas üzleti és egyéb információk védelme, valamint a konkrét ügyben érintett felek érdekében. A 2. szakaszban lefektetett eljárások során tiszteletben tartja a folyamat bizalmas jellegét. Amennyiben az eljárások befejeztével az érdekelt felek nem jutottak megegyezésre a felmerült problémák megoldásában, szabadon tárgyalhatják és megvitathatják ezeket az ügyeket. Azonban az eljárások során egy másik érdekelt fél által rendelkezésre bocsátott információ bizalmas marad, kivéve, ha a másik fél beleegyezik annak közzétételébe.

5. Amennyiben nem támogató országban merülnek fel kérdéses ügyek, minden lépést megtesz a helyzet megértése érdekében, valamint a fenti eljárásokat alkalmazza, amennyiben ez megvalósítható

D. Jelentéstétel

1. Minden egyes Nemzeti Kapcsolattartó Pont évente jelentést tesz a Bizottságnak.

2. A jelentéseknek tartalmazniuk kell a Nemzeti Kapcsolattartó Pont tevékenységének jellegére és eredményeire vonatkozó információt, ideértve a különleges esetekben foganatosított alkalmazási eljárásokat is.

II. Beruházási Bizottság

1. A Bizottság elbírálja a Nemzeti Kapcsolattartó Pontoktól érkező segítségnyújtási kérelmeket, ideértve azon eseteket is, amikor bizonyos esetekben az *Irányelvek* értelmezésével kapcsolatban kétely merül fel.

2. Az *Irányelvek* hatékonyságának növelése és a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok funkcionális ekvivalenciája érdekében a Bizottság:

a) megvizsgálja az Nemzeti Kapcsolattartó Pontoktól érkező jelentéseket;

b) kivizsgálja egy támogató ország, tanácsadó testület vagy az OECD Watch által benyújtott megalapozott beadványt arra vonatkozóan, hogy egy Nemzeti Kapcsolattartó Pont eleget tesz-e kötelezettségeinek a különleges esetek kezelése terén;

c) belátása szerint magyarázattal szolgál, amennyiben egy támogató ország, egy tanácsadó testület vagy az OECD Watch megalapozott beadványt nyújt be arra vonatkozóan, hogy egy Nemzeti Kapcsolattartó Pont megfelelően értelmezte-e az Irányelveket;

d) szükség esetén ajánlásokat tesz annak érdekében, hogy javítsa az Nemzeti Kapcsolattartó Pontok működését és az Irányelvek hatékony megvalósítását;

e) együttműködik a nemzetközi partnerekkel;

f) kapcsolatba lép az érintett nem támogató országokkal az *Irányelvekkel* és megvalósításukkal kapcsolatos ügyekben.

3. Az Irányelvekben lefektetett ügyekkel kapcsolatban a Bizottság szakértői tanácsot kérhet, amit figyelembe vesz. Ennek érdekében a Bizottság megfelelő eljárásokat dolgoz ki.

4. A Bizottság hatékonyan és kellő időben látja el a feladatait.

5. Feladatai ellátása során a Bizottságot az OECD Titkársága segíti, amely a Beruházási Bizottság általános felügyelete mellett, valamint a Szervezet munkaprogramja és költségvetése alapján:

a) központi információs pontként szolgál azon Nemzeti Kapcsolattartó Pontok számára, amelyeknél kérdés merült fel az *Irányelvek* előmozdításával és megvalósításával kapcsolatban;

b) információt gyűjt és tesz nyilvánosan közzé a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok promóciós tevékenységeire és az Irányelvek különleges esetekben történő megvalósítására vonatkozó legújabb tendenciákat és gyakorlatokat. A Titkárság egységes jelentéstételi formátumot dolgoz ki a különleges esetek naprakész adatbázisának létrehozására és karbantartására, valamint rendszeresen elemzi ezeket a különleges eseteket;

c) elősegíti azokat a szakértői tanulási tevékenységeket, ideértve különösen az új támogató országok Nemzeti Kapcsolattartó Pontjai számára nyújtott önkéntes szakértői értékeléseket, valamint kapacitásformálást és képzést is, amelyek az Irányelvek alkalmazási eljárásaira vonatkoznak, például az egyeztetés és közvetítés előmozdítására és ösztönzésre;

d) lehetőség szerint elősegíti a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok közötti együttműködést; és

e) a kapcsolódó nemzetközi fórumokon és találkozókön népszerűsíti az *Irányelveket*, továbbá támogatja a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok és a Bizottság azon törekvéseit, hogy a nem támogató országok figyelmét felhívja az *Irányelvekre*.

Az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó Irányelvei Kommentár az alkalmazási eljárásokhoz

1. A Tanács határozata kifejezi a támogató országok elhivatottságát az *Irányelvek* szöveges részében található ajánlások további alkalmazásával kapcsolatban. Mind a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok, mind a Beruházási Bizottság részére eljárási útmutatót csatoltunk a Tanács határozatához.

2. A Tanács határozata az *Irányelvekkel* kapcsolatban kulcsfontosságú kötelezettségeket ír elő a támogató országok részére a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok vonatkozásában, amelyeket az alábbiakban foglalunk össze:

- A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok felállítása (figyelembe véve a Határozathoz kapcsolódó eljárási útmutatót), valamint az érdekelt felek tájékoztatása az *Irányelvekhez* kapcsolódó létesítmények elérhetőségéről.
- A szükséges emberi és pénzügyi erőforrások elérhetővé tétele.
- A különböző országokban található Nemzeti Kapcsolattartó Pontok együttműködésének lehetővé tétele.
- A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok rendszeres találkozóinak lehetővé tétele, és jelentéstétel a Bizottság felé.

3. A Tanács határozata szintén meghatározza a Bizottság felelősségi köreit az *Irányelvek* tekintetében, beleértve az alábbiakat:

- Az *Irányelvekhez* kapcsolódó témákban eszmecserék szervezése
- Szükség esetén pontosítások kibocsátása.
- A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok tevékenységéről szóló eszmecserék szervezése.
- Jelentés az OECD Tanácsa felé az *Irányelvekkel* kapcsolatban.

4. A Beruházási Bizottság az OECD azon szervezete, amely felelős az *Irányelvek* alkalmazásának felügyeletéért. Ez a kötelezettség nem kizárólag az *Irányelvekre* vonatkozik, hanem a Nyilatkozat minden elemére (Nemzeti Elbánás, valamint a nemzetközi befektetések ösztönzői és akadályai, valamint az ellentmondásos követelmények). A Bizottság célja, hogy biztosítsa, a Nyilatkozat minden egyes elemét tiszteletben tartják és megértik, valamint hogy mindegyik elem egymást kiegészítve és harmonikusan működik.

5. A felelős üzleti magatartás egyre növekvő fontosságát tükrözve, az OECD-n kívüli országok számára a Határozatot nem támogató országok részére felvételi és együttműködési feltételeket ír elő az *Irányelvekben* érintett ügyek tekintetében. Ez a rendelkezés lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy különleges találkozókat szervezzen az érdekelt, nem támogató országok részvételével, hogy az *Irányelvekben* megtalálható szabványok és alapelvek, valamint azok alkalmazási folyamatainak megértését támogassa. A releváns OECD folyamatok értelmében a Bizottság ezeket az országokat speciális, a felelős üzleti magatartásról szóló tevékenységekhez vagy projektekbe kapcsolhatja, meghívhatja őket saját találkozóira és a Vállalati Felelősségvállalási Kerekasztal beszélgetésekre.

6. A proaktív napirend érdekében, a Bizottság szintén együttműködik a Nemzeti Kapcsolattartó Pontokkal, és keresi a lehetőségeket, hogy tanácsadó testületekkel, az OECD Watch-al és más nemzetközi partnerekkel együttműködhessen. A 18. szakasz tartalmaz további útmutatót e kérdésben a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok részére.

I. Kommentár az Eljárási Útmutatóhoz a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok részére

7.A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok fontos szerepet játszanak az *Irányelvek* profiljának és hatékonyságának megerősítésében. Míg a vállalkozások tartoznak felelősséggel az *Irányelvek* betartásáért a napi tevékenységük során, a kormányok hozzájárulhatnak az alkalmazási folyamatok hatékonyságának növeléséhez. Ennek érdekében beleegyeztek, hogy a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok magatartásához és tevékenységeihez jobb iránymutatást garantálnak, beleértve rendszeres találkozókat és a Bizottsági felügyeletet.

8. A Határozat Eljárási Útmutatójának számos funkciója nem újdonság, hanem évek során összegyűjtött tapasztalatok és ajánlások összességét tükrözi. Pontosításukkal az *Irányelvek* alkalmazási mechanizmusainak elvárt funkcionalitása átláthatóbbá válik. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontokra vonatkozó Eljárási Útmutató négy részében minden funkció körvonalazódik: intézményi megállapodások, tájékoztatás és promóció, konkrét esetekben történő alkalmazás, jelentéstétel.

9. Ezt a négy részt egy-egy bevezetés előzi meg, amely a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok alapvető célkitűzéseit fogalmazza meg a legfontosabb kritériumokkal együtt, amelyek a „funkcionális ekvivalencia” koncepcióját segítik elő. Az egyes kormányok rugalmasan szervezhetik a Nemzeti Kapcsolattartó Pontokat, a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok látható, elérhető, átlátható és elszámoltatható módon kell, hogy üzemeljenek. Ezen követelmények irányt mutatnak a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok számára tevékenységeik megvalósítása közben, valamint segítséget nyújtanak a Bizottságnak a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok magatartásának megvitatásához.

Alapvető követelmények a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok tevékenységének funkcionális ekvivalenciájához

Láthatóság. A Határozattal összhangban, a csatlakozó kormányok beleegyeznek abba, hogy NKP-kat nevezzenek ki, valamint, hogy az üzleti társadalmat, alkalmazotti szervezeteket, és egyéb érdekelt feleket, beleértve a civil szervezeteket, tájékoztassák a Nemzeti Kapcsolattartó Pontokhoz kapcsolódó létesítmények elérhetőségéről az *Irányelvek* alkalmazása során. A kormányok kötelessége, hogy Nemzeti Kapcsolattartó Pontjaikról tájékoztatást nyújtsanak, valamint hogy az *Irányelvek* támogatásában aktív szerepet játsszanak, ami jelentheti szemináriumok és találkozók szervezését az eszköz keretein belül. Ezen események szervezése történhet üzleti, munka-, civil és egyéb érdekelt szervezetekkel együtt, bár nem feltétlenül mindegyik csoport bevonásával minden alkalommal.

Elérhetőség. A hatékony funkcionalitáshoz a Nemzeti Kapcsolattartó Pontoknak könnyű elérhetőségére van szükségük. Ez magában foglalja az üzleti, munka-, civil és egyéb közösségi szervezetek elérhetőségének megkönnyítését. Az elektronikus kommunikációs csatornákat szintén igénybe lehet venni. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok minden legitim tájékoztatási kérésre reagálnak, valamint vállalják, hogy az érintett felek által felvetett témákban hatékonyan és időben eljárnak.

Átláthatóság. Az átláthatóság a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok elszámoltathatóságához csakúgy, mint a közvélemény bizalmának megnyeréséhez kapcsolódó fontos kritérium.

Következésképpen a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok tevékenysége, általános elvként, átlátható. Mindazonáltal, amennyiben a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok az *Irányelvek* alkalmazása során, konkrét esetekben ún. „jószolgálatot” ajánlanak fel, az a hatékonyságuk, valamint az eljárások bizalmosságának megalapozását szolgáló megfelelő lépések érdekében történik. Az eredmények szintén átláthatók kivéve, ha a titoktartás megőrzése az *Irányelvek* hatékony alkalmazásának legfőbb érdeke.

Elszámoltathatóság. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok tevékenysége szintén a figyelem központjába kerül, amennyiben aktívabb szerepet vállalnak az *Irányelvek* profiljának elősegítésében, és ha lehetőségeik szerint segítik a vállalkozások és az őket körülvevő társadalmak közti nehéz kérdések kezelését. Nemzeti szinten a parlament is szerephez juthat. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok éves jelentései és rendszeres találkozási lehetőséget nyújtanak a tapasztalatok megosztására, valamint a Nemzeti Kapcsolattartó Pontokra vonatkozó legjobb gyakorlatok ösztönzésére. A Bizottság szintén tart eszmecseréket, ahol tapasztalatokat lehet megosztani, és a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok tevékenységeinek hatékonysága értékelhető.

Intézményi intézkedések

10. A Nemzeti Kapcsolattartó Pont vezetőségének feladata, hogy a társadalmi partnerek és egyéb érdekcsoportok bizalmát megőrizze, valamint az *Irányelvek* közösségi profilját előmozdítsa.

11. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok, kormányaik által választott szerkezetüktől függetlenül, alapíthatnak több érdekelt felet tömörítő tanácsadó vagy felügyelő testületet is, amelyek a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok tevékenységét segítik.

12. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok kötelessége, összetételüktől függetlenül, hogy kapcsolatot alakítsanak ki és tartsanak fenn az üzleti társadalom, alkalmazotti, egyéb civil és érdekelt felek és szervezetek képviselőivel.

Tájékoztatás és promóció

13. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok funkcióinak kapcsolata a tájékoztatással és promócióval alapvető fontosságú az *Irányelvek* profiljának elősegítéséhez.

14. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok kötelessége, hogy az *Irányelvek* ismertté és hozzáférhetővé tételét javítsák online és más megfelelő módon, beleértve a nemzeti nyelveket is. Az angol és francia változatok elérhetőségéről az OECD gondoskodik, és ösztönzi a linkek alkalmazását az *Irányelvekhez* kapcsolva. Adott esetben a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok szintén nyújtanak belső vagy külső tájékoztatást az *Irányelvekről* leendő beruházók részére.

15. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok kötelesek tájékoztatást nyújtani a folyamatokról, amelyeket a feleknek követniük kell egy adott eset felvetésekor vagy arra reagáláskor. A tájékoztatás tartalmazhat tanácsadást, amely szükséges egy adott eset felvetéséhez, továbbá az adott esetben résztvevő felekkel szembeni követelményeket, beleértve a bizalmas kezelést, valamint a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok által alkalmazandó folyamatokat és indikatív időkereteket.

16. Az *Irányelvekkel* szembeni tudatosság fokozása érdekében, a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok együttműködnek sokféle szervezettel és egyénnel, beleértve adott esetben az üzleti társadalmat, alkalmazotti szervezeteket és egyéb civil szervezeteket, valamint egyéb érdekelt feleket. Ezeknek a szervezeteknek komoly érdekük fűződik az *Irányelvek* promóciójához, intézményi hálózatuk lehetőséget nyújt a promócióra, amely - erre a célra használva - nagymértékben elősegítik a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok e területen tett erőfeszítéseit.

17. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok másik elvárt alaptevékenysége a felvilágosítások jogszerűvé tétele. E tekintetben három figyelemre méltó csoportot választottunk ki.

(i) (a Határozat egy rendelkezését tükröző) egyéb Nemzeti Kapcsolattartó Pontok;

(ii) az üzleti társadalom, alkalmazotti szervezetek, egyéb civil szervezetek, valamint a nyilvánosság; továbbá

(iii) a nem támogató országok kormányai.

Proaktív Napirend

18. A Beruházási Bizottság proaktív napirendjével összhangban, a Nemzeti Kapcsolattartó Pontoknak rendszeres kapcsolatot és találkozókat kell fenntartaniuk társadalmi partnereikkel és egyéb érdekcsoportokkal annak érdekében, hogy:

a) fontolóra vehessék a felelős üzleti magatartáshoz kapcsolódó fejleményeket és a terjedő új gyakorlatokat;

b) támogassák a vállalkozások pozitív hozzájárulását a gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődéshez;

c) adott esetben vegyenek részt együttműködési kezdeményezésekben bizonyos termékek, régiók, szektorok vagy iparágak okozta káros hatások veszélyeinek beazonosításában és azokra reagálásban.

Szakértői tanulás

19. Az *Irányelvek* hatékonyságának elősegítését célzó Bizottsági munka segítségével, a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok részt vesznek a közös szakértői tanulási tevékenységekben is. Különösen fontos a horizontális, tematikus felülvizsgálatok és az önkéntes Nemzeti Kapcsolattartó Pont közös értékelések ösztönzése. Az effajta szakértői tanulás OECD megbeszéléseken, valamint a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok közötti közvetlen együttműködéssel is megvalósítható.

Alkalmazás konkrét esetekben

20. Amennyiben konkrét esetekben az *Irányelvek* alkalmazásával kapcsolatban kérdések merülnek fel, a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok segítséget nyújtanak a probléma rendezésében. Ez az Eljárási Útmutató szakasz útmutatást nyújt a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok részére a konkrét esetek kezelésében.

21. A konkrét esetek kezelésének hatékonysága az összes, a folyamatban résztvevő fél jóhiszemű magatartásának függvénye. Ebben a környezetben a jóhiszemű magatartás azt jelenti, hogy a válaszadás időben történik, szükség esetén a titoktartás megtartásával, a felek tartózkodnak a folyamatot érintő megtévesztő állításoktól, valamint a folyamatban résztvevő felekkel szembeni fenyegetésektől és megtorlásoktól, és valóban alkalmazzák a folyamatokat az *Irányelvekkel* kapcsolatosan felmerülő kérdések megoldását szem előtt tartva.

Irányadó elvek konkrét esetekben

22. A tevékenységeiket érintő funkcionális ekvivalencia alapkövetelményeivel összhangban a Nemzeti Kapcsolattartó Pontoknak konkrét esetekben oly módon kellene eljárniuk, amely:

Pártatlan. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontoknak biztosítaniuk kell a pártatlanságot konkrét esetek megoldásakor.

Kiszámítható. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontoknak biztosítaniuk kell a kiszámíthatóságot azáltal, hogy egyértelmű és nyilvánosan elérhető tájékoztatást nyújtanak a konkrét esetekben betöltött szerepüket illetően, beleértve a jószolgálat nyújtását, a konkrét eset előrehaladásának állomásait, beleértve az indikatív időkereteket, valamint a lehetséges szerepet, amelyet betölthetnek a felek közti megegyezés alkalmazásának felügyeletében.

Méltányos. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontoknak biztosítaniuk kell, hogy a folyamatban részt vevő felek részvétele tisztességes és méltányos, például a folyamathoz kapcsolódó információs forrásokhoz való ésszerű hozzáférés biztosításával.

Kompatibilis az Irányelvekkel. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok az *Irányelvekben* található elvek és szabványoknak megfelelően kell, hogy működjenek.

A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok közti koordináció konkrét esetekben

23. A kérdéseket általában azon ország Nemzeti Kapcsolattartó Pontja kezeli, amely országban a kérdés felmerült. A támogató országok között a kérdéseket előbb nemzeti szinten vitatják meg, és adott esetben kétoldalú szinten folytatják. A Nemzeti Kapcsolattartó Pont befogadó országának konzultálnia kell a Nemzeti Kapcsolattartó Pont származási országával annak érdekében, hogy a feleket a kérdés megoldásában segítse. A Nemzeti Kapcsolattartó Pont származási országának törekednie kell, hogy megfelelő segítséget nyújtson megfelelő időben a Nemzeti Kapcsolattartó Pont befogadó országára kérésére.

24. Amennyiben olyan kérdések merülnek fel egy vállalkozás tevékenységéhez kapcsolódóan, amelyek több támogató országot érintenek, vagy a tevékenység egy konzorciumi, vegyes vállalkozási, vagy hasonló formában szerveződött vállalkozáscsoporttól ered, amely különböző támogató országban található, az érintett Nemzeti Kapcsolattartó Pontoknak meg kell egyezniük, hogy melyik Nemzeti Kapcsolattartó Pont veszi át a vezető szerepet a felek segítésekor. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok kérhetnek segítséget a Beruházási Bizottság Elnökétől, amennyiben a fenti elhatározásra jutnak. A vezető Nemzeti Kapcsolattartó Pontnak konzultálnia kell a többi Nemzeti Kapcsolattartó Ponttal, amelyeknek megfelelő segítséget kell nyújtaniuk a vezető Nemzeti Kapcsolattartó Pont kérésére. Amennyiben a felek nem jutnak megállapodásra, a vezető Nemzeti Kapcsolattartó Pont hozza meg a végső döntést a többi Nemzeti Kapcsolattartó Ponttal egyeztetve.

Előzetes értékelés

25. Az előzetes értékeléskor a Nemzeti Kapcsolattartó Pontnak el kell döntenie, hogy a kérdés jóhiszemű-e, valamint hogy releváns-e az *Irányelvek* alkalmazása szempontjából, továbbá hogy egyáltalán érdemes-e további vizsgálódásra. Ebben az értelemben a Nemzeti Kapcsolattartó Pont az alábbiakat veszi figyelembe:

- az érintett fél kilétét, és az ügyben való érdekeltségét;
- hogy az ügy lényeges és megalapozott;
- hogy van-e kapcsolat a vállalkozás tevékenységei és a konkrét esetben felmerült kérdés között;
- az alkalmazható törvények és előírások relevanciáját, beleértve a bírósági döntéseket;
- hogyan kezelték vagy kezelik a hasonló eseteket hazai vagy nemzetközi eljárásokban;
- hogy a konkrét eset megfontolásai hozzájárulnak-e az *Irányelvek* céljaihoz és hatékonyságához.

26. Amikor konkrét esetek folyamatainak jelentőségét értékeljük párhuzamosan hasonló kérdések hazai vagy nemzetközi eljárásaival, a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok nem dönthetnek úgy, hogy az esetek további megfontolásra érdemtelenek mindössze azért, mert párhuzamos eljárások is folytak, folynak vagy hozzáférhetők az érintett felek számára. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontoknak értékelniük kell, hogy a jószolgálat felajánlása pozitív hozzájárulásként jelentkezik-e a felmerülő kérdések rendezése során, és hogy nem sérti súlyosan a folyamatban érdekelt egyik felet sem, illetve nem teremt olyan helyzetet, amelyben fennállhat a bíróság megsértése. Effajta értékelések elkészítésekor a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok figyelembe vehetik más Nemzeti Kapcsolattartó Pontok gyakorlatát, és adott esetben konzultálhatnak azokkal az intézményekkel, ahol a párhuzamos eljárást éppen vagy lehetségesen lefolytatják. A felek szintén nyújthatnak segítséget a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok részére ezen ügyekben hasonló eljárások releváns információinak megosztásával.

27. Az előzetes értékelést követően a Nemzeti Kapcsolattartó Pont válaszol az érintett feleknek. Amennyiben a Nemzeti Kapcsolattartó Pont úgy dönt, hogy az ügy további figyelemre nem tart számot, döntésének okairól értesíti a feleket.

Segítségnyújtás a felek részére

28. Amennyiben az ügy további megfontolásra érdemes, a Nemzeti Kapcsolattartó Pont az esetet részleteiben megvitatja az érintett felekkel, és jószolgálatot ajánl fel annak érdekében, hogy informális módon hozzájáruljon az eset megoldásához. Adott esetben a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok a C-2a)-tól C-2d)-ig terjedő szakaszokban felvázolt eljárásrendet követik. Ez magában foglalhatja az érintett hatóságoktól, az üzleti társadalomtól, munkaügyi szervezetektől, egyéb civil szervezetektől, valamint szakértőktől kért tanácsadást. Más országok Nemzeti Kapcsolattartó Pontjaival történő konzultációk, vagy az *Irányelvek* értelmezésével kapcsolatos ügyekben kért iránymutatás szintén segítheti az eset megoldását.

29. A jószolgálat elérhetőségének biztosítása részeként, valamint adott esetben az aktuális problémával kapcsolatban, a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok felajánlják, vagy megkönnyítik a hozzáférést a konszenzusos és nem ellentmondásos eljárásokhoz, mint például békéltetéshez vagy közvetítéshez, hogy az aktuális eset kezelését segítsék. A békéltető és közvetítői folyamatok során elfogadott gyakorlatnak számít, hogy ezeket az eljárásokat kizárólag minden érintett fél beleegyezésével alkalmazzák, és a felek vállalják, hogy jóhiszeműen járnak el.

30. Jószolgálat felajánlásakor, a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok olyan lépéseket tehetnek, amelyekkel védik a résztvevő felek identitását, amennyiben jó okuk van azt feltételezni, hogy ezen információ nyilvánosságra kerülése hátrányos helyzetbe hozna egy vagy több felet. Ez magában foglalhat olyan esetet is, amikor a fél vagy felek kilétét az érintett vállalkozás előtt kell bizalmasan kezelni.

Az eljárások lezárása

31. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontoktól elvárt, hogy az adott eset eredményeit mindig nyilvánosságra hozzák az Eljárási Útmutató C-3 és C-4 szakaszaival összhangban.

32. Az előzetes értékelés elkészítését követően, ha a Nemzeti Kapcsolattartó Pont úgy dönt, hogy az adott ügyben felvetett kérdések további vizsgálatra nem érdemesek, döntését nyilvánosságra hozza az érintett felekkel történő egyeztetés után, figyelembe véve, hogy az érzékeny üzleti és egyéb információk bizalmasan kezelendők. Amennyiben a Nemzeti Kapcsolattartó Pont úgy véli, hogy az előzetes értékelés alapján nem volna fair a döntéséről szóló határozatában nyilvánosan azonosítani egy érintett felet, szövegezhetsi oly módon a határozatot, hogy azzal védje az adott fél identitását.

33. A Nemzeti Kapcsolattartó Pont szintén nyilvánosságra hozhatja döntését, amely további vizsgálatra érdemes, és felajánlhatja jószolgálatát az érintett felek részére.

34. Amennyiben a felek az érintett kérdésben megállapodásra jutnak, a felek feladata eldönteni, hogyan és milyen mértékben teszik nyilvánosan elérhetővé megegyezésük tartalmát. A Nemzeti Kapcsolattartó Pont, a felekkel egyeztetve, nyilvánosan elérhetővé teszi az eljárás eredményéről szóló jelentést. A felek szintén igénybe vehetik a Nemzeti Kapcsolattartó Pont segítségét a megegyezés alkalmazásának nyomon követésében, és a Nemzeti Kapcsolattartó Pont ezt megteheti a felek és a Nemzeti Kapcsolattartó Pont közti megegyezés feltételei szerint.

35. Amennyiben az érintett felek közt nem születik megegyezés a kérdéses ügyben, vagy ha a Nemzeti Kapcsolattartó Pont úgy találja, hogy az érintett ügyben egy vagy több fél nem hajlandó jóhiszeműen elkötelezni magát vagy részt venni, a Nemzeti Kapcsolattartó Pont kiad egy nyilatkozatot, és adott esetben ajánlásokat tesz az *Irányelvek* alkalmazásával kapcsolatban. Ez a folyamat egyértelművé teszi, hogy a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok nyilatkozatot adnak ki, még abban az esetben is, ha úgy érzik, külön ajánlásra nincs igény. A nyilatkozatban azonosítani kell az érintett feleket, az érintett ügyet, az érintett ügy felmerülésének időpontját a Nemzeti Kapcsolattartó Pontnál, a Nemzeti Kapcsolattartó Pont bármilyen ajánlásait, valamint a Nemzeti Kapcsolattartó Pont által megfelelőnek minősített megfigyeléseket az okok megnevezésével, amelyek miatt az eljárás nem zárult megegyezéssel.

36. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontnak lehetőséget kell biztosítani, hogy az érintett felek a nyilatkozat tervezetét véleményezhessék. Mindazonáltal a nyilatkozat a Nemzeti Kapcsolattartó Pont tulajdona, és a Nemzeti Kapcsolattartó Pont saját belátása szerint változtathatja meg a nyilatkozat tervezetét a felektől beérkező véleményekre reagálva. Ha a Nemzeti Kapcsolattartó Pont ajánlásokat tesz a felek felé, konkrét esetekben megfelelő lehet, hogy a Nemzeti Kapcsolattartó Pont nyomon kövesse a felek ajánlásokra tett véleményeit. Amennyiben a Nemzeti Kapcsolattartó Pont megfelelőnek ítéli az ajánlásainak nyomon követését, az erre elkülönített időkeretet a Nemzeti Kapcsolattartó Pont nyilatkozatában fel kell tüntetni.

37. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok által nyilvánosságra hozott, az eljárások eredményeiről szóló nyilatkozatok és jelentések lényegesek lehetnek a kormányprogramok és politikák adminisztrációja során. A politikai koherencia előmozdítása érdekében a Nemzeti Kapcsolattartó Pontokat arra ösztönzik, hogy ezeket a kormányzati ügynökségeket tájékoztassák nyilatkozataikról és jelentéseikről, ha a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok tudomására jut, hogy az adott ügynökség politikáiban és programjaiban ezek relevánsak lehetnek. Ez a rendelkezés nem módosítja az *Irányelvek* önkéntes természetét.

Átláthatóság és Titoktartás

38. Az Átláthatóság elismert általános elv a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok nyilvánosságához kapcsolódó magatartásában (lásd 9. szakasz az „Alapvető követelményekről” fent). Az Eljárási Útmutató C-4 szakasza azonban elismeri, hogy vannak olyan körülmények, amikor a titoktartás kérdése fontos. A Nemzeti Kapcsolattartó Pont megfelelő lépéseket tesz annak érdekében, hogy az érzékeny üzleti információkat védje. Hasonlóképp, egyéb információk esetében, mint például a folyamatban részt vevő egyének identitása, is fontos a titoktartás az *Irányelvek* hatékony alkalmazása érdekében. Elfogadott, hogy az eljárások a felek által felvetett tényeken és érveléseken alapulnak. Mindazonáltal lényeges, hogy egyensúly alakuljon ki az átláthatóság és a titoktartás között annak érdekében, hogy az *Irányelvek* eljárásaival szemben bizalom alakuljon ki, valamint hatékony alkalmazásukat elősegítse. Emiatt, míg a C-4 szakasz nagyvonalakban vázolja fel az alkalmazáshoz kapcsolódó eljárásokat, amelyek általában bizalmasan kezelendők, az eredmények átláthatók.

Felmerülő kérdések nem támogató országokban

39. Amint azt a Fogalmak és alapelvek fejezet 2. szakaszában érintettük, a vállalkozásokat az *Irányelvek* alkalmazására ösztönözzük működésük során, a befogadó ország speciális körülményeinek figyelembe vételével.

- Abban az esetben, ha az *Irányelvekkel* kapcsolatos kérdések merülnek fel egy nem támogató országban, a származási országbeli Nemzeti Kapcsolattartó Pontok lépéseket tesznek a kérdéses ügyek jobb megértése céljából. Elképzelhető, hogy nem mindig praktikus minden vonatkozó információhoz hozzáférni, illetve minden érintett felet összehozni; a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok további információkat gyűjthetnek és egyéb tényfeltáró tevékenységekben vehetnek részt helyzetüknek köszönhetően. Effajta lépések lehetnek például a vállalkozás vezetésének megkeresése saját országában, valamint, adott esetben, a nem támogató országok nagykövetségeinek és kormányhivatalnokainak felkeresése.

- A befogadó országok törvényeivel, rendelkezéseivel, szabályaival vagy politikáival szembeni konfliktusok konkrét esetekben nehezíthetik az *Irányelvek* hatékony alkalmazását a

támogató országokhoz viszonyítva. Amint az Általános irányelvek fejezet kommentárjában is említésre került, míg az *Irányelvek* számos esetben túlmutatnak a törvényeken, nem szabad és nem is cél egy vállalkozást olyan helyzetbe hozni, ahol egymásnak ellentmondó követelményeknek kell megfelelnie.

- Az érintett felek tanácsadásban részesülnek az *Irányelvek* nem támogató országokban történő alkalmazásával kapcsolatban.
- Az *Irányelvek* nem támogató országokban történő alkalmazása Nemzeti Kapcsolattartó Pont találkozókön szintén megvitatható annak érdekében, hogy szakértői bázis épülhessen ki a nem támogató országokban felmerülő ügyek kezeléséhez.

Indikatív időkeretek

40. Az adott eset folyamata három állomásból tevődik össze:

1. *Előzetes értékelés és döntéshozatal a feleknek nyújtott jószolgálatról:* A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok feladata, hogy három hónap alatt befejezzék az előzetes értékelési folyamatot, bár további idő is rendelkezésükre áll, ha információt kell gyűjteniük a megalapozott döntéshez.

2. *Segítségnyújtás a felek részére a felmerült ügyek rendezésének érdekében:* Amennyiben a Nemzeti Kapcsolattartó Pont jószolgálat felajánlásáról dönt, arra kell törekednie, hogy az ügy időbeli megoldását segítse. Felismerve azt, hogy a jószolgálat nyújtása, beleértve a közvetítést és a békéltetést, végül is az érintett feleken múlik, a Nemzeti Kapcsolattartó Pontoknak, a felekkel történő egyeztetést követően, meg kell szabniuk egy ésszerű időkeretet, amelyen belül a felek megvitathatják a felmerült kérdéseket. Amennyiben a határidő lejártáig képtelenek egyezsége jutni, a Nemzeti Kapcsolattartó Pontoknak a felekkel meg kell vitatnia a részükre nyújtott további segítségének az értékét; ha a Nemzeti Kapcsolattartó Pont arra a következtetésre jut, hogy az eljárás folytatása valószínűleg nem lesz eredményes, az eljárást le kell zárnia, és tovább kell lépnie a nyilatkozat elkészítésére.

3. *Az eljárások lezárása:* A Nemzeti Kapcsolattartó Pont köteles egy nyilatkozatot vagy jelentést kiadni az eljárás lezárását követő három hónapon belül.

41. Általános elvként a Nemzeti Kapcsolattartó Pontoknak törekedniük kell arra, hogy az eljárást a konkrét ügy felmerülésétől számított 12 hónapon belül lezárják. Elismert tény, hogy a határidők meghosszabbítása szükséges, ha a körülmények megkövetelik, például ha az eset egy nem támogató országban merül fel.

Jelentés a Beruházási Bizottság felé

42. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok fontos kötelezettsége a jelentéstétel, ami szintén segíti a tudásbázis és alapvető kompetenciák felépítését az *Irányelvek* hatékony előmozdítása érdekében. Ennek fényében a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok jelentést tesznek a Beruházási Bizottság felé annak érdekében, hogy az OECD *Irányelvekről* szóló Éves Jelentése tartalmazza a felek által kezdeményezett összes konkrét esetet, beleértve az előzetes értékelés fázisában levőket, amely a jószolgálati felajánlás miatt meghosszabbításra került, és megvitatása folyamatban van, továbbá amely esetében a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok úgy döntöttek, hogy jószolgálati ajánlásukat nem hosszabbítják meg az előzetes értékelést követően. A konkrét eseteket érintő alkalmazási tevékenységekről szóló jelentésben, a

Nemzeti Kapcsolattartó Pontok teljesítik a C-4 szakaszban előírt átláthatósági és titoktartási követelményeket.

II. Kommentár a Beruházási Bizottság Eljárási Útmutójához

43. A Tanács Határozatához kapcsolódó Eljárási Útmutató további útmutatással szolgál a Bizottság részére a kötelezettségeinek teljesítéséhez, beleértve az alábbiakat:

- Kötelezettségeinek hatékony és időben történő teljesítése.
- A Nemzeti Kapcsolattartó Pontoktól kért segítségnyújtás megfontolása.
- A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok tevékenységéről szóló eszmecsere szervezése.
- Tanácsadói lehetőség biztosítása a nemzetközi partnerek és a szakértők részére.

44. Az *Irányelvek* nem kötelező jellege kizárja, hogy a Bizottság bírói vagy kvázi-bírói testületként szerepelhessen. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok megállapításai és nyilatkozatai (kivéve az *Irányelvek* értelmezéseit) a Bizottság felé tett visszautalással sem megkérdőjelezhetők. A rendelkezést, mely szerint a Bizottság nem vonhat le következtetéseket az egyes vállalkozások magatartásával kapcsolatban, maga a Határozat tartja fenn.

45. A Bizottság fontolóra veszi a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok segítségnyújtásra vonatkozó kéréseit, bizonyos esetekben beleértve az *Irányelvek* értelmezését is kételyek felmerülése esetén. Jelen szakasz a Nemzeti Kapcsolattartó Pontokra vonatkozó, a Tanács határozatáról szóló Eljárási Útmutató C-2c) szakaszát tükrözi, amelyben a Nemzeti Kapcsolattartó Pontokat felkéri, hogy forduljanak útmutatásért a Bizottsághoz, amennyiben kételyük merül fel az *Irányelvek* adott körülmények között történő értelmezése során.

46. A Nemzeti Kapcsolattartó Pontok tevékenységének megvitatása során a Bizottság javaslatokat tehet, szükség szerint, működésük tökéletesítése érdekében, beleértve egyúttal az *Irányelvek* hatékony alkalmazását.

47. Egy támogató ország, támogató szerv vagy az OECD Watch által benyújtott indokolt beadványt, mely szerint egyes esetekben a Nemzeti Kapcsolattartó Pont nem teljesítette eljárásbeli kötelezettségeit az *Irányelvek* alkalmazásakor, szintén fontolóra veszi a Bizottság. Ez kiegészíti az Eljárási Útmutató azon szakaszát, amely a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok tevékenységéről szóló jelentéstételre vonatkozik.

48. Az *Irányelvek* jelentésének tisztázása többoldalú szinten a Bizottság kulcsfontosságú felelőssége marad, annak érdekében, hogy biztosítsa, az *Irányelvek* jelentése nem változik országról országra. Egy támogató ország, támogató szerv vagy az OECD Watch által benyújtott indokolt beadványt, mely szerint a Nemzeti Kapcsolattartó Pontok *Irányelvekre* vonatkozó értelmezése nem áll összhangban a Bizottság értelmezésével, szintén elbírálják.

49. Annak érdekében, hogy egy nem támogató ország részt vegyen az *Irányelvek* által lefedett ügyek megvitatásában, a Bizottság meghívhat érdekelt, nem támogató országokat

találkozóira, az éves Vállalati Felelősségvállalási Kerekasztal beszélgetésekre, valamint a felelős üzleti magatartásról szóló speciális projektekhez kapcsolódó találkozókra.

50. Végezetül, a Bizottság meghívhat szakértőket, hogy átfogóbb témákat vagy egyéni kérdéseket vitassanak meg (például a gyermekmunkáról vagy az emberi jogokról), és azokról jelentést tegyenek, vagy a folyamatok hatékonyságán javítsanak. E célból a Bizottság meghívhat belső OECD szakértőket, nemzetközi szervezeteket, tanácsadó testületeket, civil szervezeteket, akadémikusokat és másokat. Elfogadott, hogy ezzel nem jön létre olyan fórum, amely egyéni ügyek megvitatására szolgál.